

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Ústav dějin křesťanského umění

Marie Mrázková

Historie tenisu jako olympijského sportu

Bakalářská práce

Vedoucí práce: prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.

Praha 2018

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 21. 4. 2018

Marie Mrázková

Bibliografická citace

Historie tenisu jako olympijského sportu [rukopis]: bakalářská práce / Marie Mrázková; vedoucí práce: prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D. -- Praha, 2018. -- 69 s.

Počet znaků: 101 405

Anotace

Tato bakalářská práce podává ucelený přehled historického vývoje tenisu a novodobých olympijských her. V tenise se zaměřuji zejména na historii tenisu jako takového, vývoj tenisu ve světě a v České republice. Dále se zmiňuji o historii tenisových pravidel a vybavení. Rovněž uvádím čtyři největší tenisové turnaje tzv. grandslamy – Australian Open, French Open, Wimbledon, US Open. V rámci kapitoly historie tenisu v Čechách jsem si vybrala některé osobnosti českého tenisu a ve stručnosti jsem popsala jejich život a největší tenisové úspěchy. Ve druhé části mé práce se zabývám historií antických her, vznikem novodobých olympijských her, založením Mezinárodního olympijského výboru stejně tak jako českého. V závěru práce propojuji zmíněná témata náhledem na historii olympijského tenisu a na jednotlivé olympijské turnaje.

Klíčová slova

Tenis, sport, olympijské hry, historie, turnaj, grandslam, český tenis, antické hry

Abstract

This bachelor thesis gives a coherent overview of tennis history evolution and modern olympic games. With tennis I am trying to focus on a history of tennis as itself, tennis evolution in the world and Czech republic. I mention history of tennis rules and tennis equipment. I introduce the four biggest tournaments known as the Grand Slams – Australian Open, French Open, Wimbledon, Us Open. Within the chapter history of tennis in Czech republic I chosed few Czech players and tried to describe their life and their biggest tennis accomplishments. In the second chapter of my thesis I look into the history of ancient games, establishing of the International olympic committee as well as the Czech olympic committee. In the end I connect mentioned themes with a view on the olympic tennis history and individual tennis tournaments.

Keywords

Tennis, sport, Olympic games, history, tournament, Grand Slam, Czech tennis, ancient games

Poděkování

Chtěla bych poděkovat panu prof. PhDr. Martinu Kovářovi, Ph.D.za ochotu, konzultace a cenné rady při zpracování této bakalářské práce. Další poděkování patří mým rodičům, kteří mě podporovali nejen při psaní mé bakalářské práce, ale také v průběhu celého mého studia.

Obsah

Úvod.....	11
1 Historie tenisu.....	14
1.1 Vývoj tenisu ve světě.....	14
1.2 Historie tenisových pravidel.....	18
1.3 Mezinárodní tenisové asociace.....	22
1.4 Velké turnaje.....	23
1.5 Historie tenisu v Čechách.....	30
1.6 Osobnosti českého tenisu.....	34
1.7 Současní čeští tenisté.....	41
2 Historie novodobých olympijských her.....	43
2.1 Antické hry.....	44
2.2 Pierre de Coubertin.....	45
2.3 Mezinárodní olympijský výbor.....	47
2.4 I. Olympijské hry v Aténách.....	49
3 Tenis na olympijských hrách.....	51
3.1 Český tenis na olympijských hrách.....	56
4 Závěr.....	61
Seznam literatury.....	63

Úvod

Sport provází naše dějiny již od starověku, základy mnohých sportů byly položeny již ve antickém Řecku. Každý z nás přišel se sportem do kontaktu, ať už pasivně – sledováním sportovních přenosů v televizi či fanděním kamarádům na hokejovém zápase nebo aktivně – například jízdou na kole anebo plaváním v bazénu. Sport můžeme vnímat i jako neverbální způsob komunikace. Pokud se sejdou dva tenisté každý jiné kultury a řeči, vždy si spolu dokáží porozumět. Sport dokáže spojovat, což je jedna z jeho velmi cenných předností. Sport je dnes celosvětový fenomén, jenž nejeví žádné známky útlumu, ba naopak se rozvíjí každým dnem.

Kořeny tenisu sahají do raného středověku, kdy si mniši na dvorech francouzských klášterů krátili volné chvílky hraním hry zvané „jeu de paumme“.¹ Zpočátku se šířil převážně v aristokratickém prostředí a nabil velké obliby u mnoha evropských panovníků jako například britského panovníka Jindřicha XI. nebo francouzského krále Ludvíka X. Avšak svůj největší rozmach zažil v 19. století, kdy si Major Walter Clopton Wingfield nechal patentovat hru zvanou sféristika, přímou předchůdkyni tenisu.² V témže století vznikaly první tenisové kluby jako například All England Lawn Tennis and Croquet Club v Londýnské čtvrti Wimbledon založený roku 1868, domov dnes již všem známého grandslamového turnaje Wimbledonu. První ročník tohoto slavného turnaje se odehrál v roce 1877.³ Obliba bílého sportu se přenesla přes oceán do Spojených států amerických. Tenis se na americkém kontinentu stal velmi brzy jedním z nejpopulárnějších sportů. To dokazuje i fakt, že zde vznikla vůbec první národní tenisová asociace na světě v roce 1881.⁴ Další zemí tenisu se stala Austrálie, kde je zajímavé, že kouzlu tenisu nejprve propadly ženy.

S 20. stoletím se v tenise objevilo mnoho inovací – zlepšování techniky, novinky ve vybavení, což úroveň tenisových hráčů výrazně zvýšilo. Ve světových dějinách nastal ovšem dramatický zlom. Přišly krátce po sobě dvě světové války, což

¹ Brož, 2014, 2

² Sommer, 2000, 172–173

³ <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10321897020-olympijsky-magazin/211471290380004/>;
vyhledáno 24.4.2018

⁴ Pacut, Kosík, 2009, 144

nepoznamenalo pouze vývoj tenisu, ale celou lidskou společnost. Následky válek byly strašlivé, ale právě sport byl jedním z faktorů, které pomohly společnosti překonat následky dlouhých bojů.

V českých zemích se tenis objevil v 15. století a rychle se rozšířil. Po Čechách se začalo stavět množství míčoven jako je například renesanční míčovna na Pražském hradě. První tenisové kluby začaly na území Čech vznikat, podobně jako v dalších zemích, ještě v 19. století.

Dalším historicky složitým obdobím byla v Čechách doba komunismu. Krátce po roce 1948 se někteří ze sportovců dostali do hledáčku tehdejší vlády, čímž došlo k omezení sportu zejména na mezinárodní scéně. Někteří z nejúspěšnějších českých sportovců se proto rozhodli emigrovat. Po revoluci v roce 1989 se v Čechách objevila nová, velmi talentovaná a úspěšná generace tenistů, které se podařilo český tenis vrátit na úroveň světové špičky.

Tenis je sport se silnými základy, smyslem pro fair play a činností, kde může člověk poznat mnoho zajímavých lidí. Já jsem přišla s tenisem do styku již v pěti letech, kdy jsem poprvé držela raketu. Tenisová atmosféra pro mne byla vždy velmi přitažlivá, přináší nejen plno zvrátů, napětí a nádherných výměn, ale také velký smysl hráčů a hráček pro fair play. Již s nástupem na bakalářské studium jsem přemýšlela nad tématem své závěrečné práce a během třetího ročníku mne napadlo spojit tenis s tradicí a uznáním světových olympijských her a vytvořit téma mé bakalářské práce. Věděla jsem, že tenis patří k historicky nejúspěšnějším sportům a chtěla jsem se o něm dozvědět více.

Olympijské hry jsou nejsledovanějším filmem pro diváky na celém světě. A proč? Jsou místem mezinárodního setkání mládeže, kde všichni zúčastnění mají společný cíl. Poměřit své síly s ostatními sportovci a zvítězit. Je to ukázka soubojů, kde zvítězí jen ti nejlepší. Toto je přece snem každého z nás! Na krátkou dobu v olympijské vesnici žijí společně sportovci z celého světa, a to bez ohledu na kulturní, náboženské a politické rozdíly. Svými výkony motivují mládež ke sportování a nejenom to, prostřednictvím sportu je také vychovávají a učí je se navzájem nevzdávat, respektovat protivníka a spoléhat se na ostatní týmové hráče. Od prvních Olympijských her 1896 prošla společnost, jak již bylo řečeno výše různými historickými zvraty – dvě světové války,

mnichovská tragédie, bojkoty, teroristické útoky a dopingové skandály. Tak jako v umění se i ve sportu všechny tyto události odráží. Přesto v myšlenku olympijského hnutí nepřestala většina z nás věřit. Také Mezinárodnímu olympijskému výboru se vždy krizi podařilo překonat. Největší hrozbou pro současný vrcholový sport je doping. Proto MOV ustanovil mezinárodní antidopingovou agenturu (AMA) a přijetím antidopingového kodexu dal celému světu na vědomí, že tento problém existuje, že je třeba ho řešit a že ho vlády a celý sportovní svět chce řešit.⁵

⁵ Schaller, Hennaux, 2004,7

1 Historie tenisu

1.1 Vývoj tenisu ve světě

1.1.1 Francie

Počátky hry zvané tenis sahají již do raného středověku.⁶ Již o staletí dříve se začaly objevovat první hry využívající malý tvrdý míč, jako například Trigon, hrající se ve starověkém Římě.

Tehdy si francouzští mniši začali házet s tvrdým míčkem o zeď nebo natáhli lano na nádvoří a házeli si přes něj. Hra získala jméno „jeu de paumme“, což znamená hra dlaní. Co se pojmenování této hry týče, mnoho historiků se přiklání k teorii, že slovo tenis je odvozeno z francouzského „tennez“, jež znamenalo něco jako „vezmi si to“⁷, což říkal jeden hráč druhému, když mu nahrával.⁸

Čím více se stávala hra populární, začalo se její hraní postupně přesouvat z venkovních prostor dovnitř. Na vnitřních kurtech se však stále hrálo pouze míčem o zeď. Po nějaké době začala být holá ruka nevyhovující a hráči začali nosit rukavice. Ty byly vyplétané i mezi prsty, aby se rozšířila plocha pro chytání míčku. I tento způsob se však zdál být nevyhovující, začaly se proto objevovat pátky, které si původně hráči přivazovali k ruce. Přes veškeré odlišnosti by se tyto pátky daly považovat za první verze dnešních tenisových raket. Stejně tak i gumové míčky mohly být v této době pouze představou. Používaly se chomáče vlasů, bavlny nebo špunt zabalený do látky či kůže. V pozdějších letech byly míčky šité ručně z plsti.

Z klášterů se později hra rozšířila také na dvory francouzské šlechty. Některé zdroje uvádějí, že ve 13. století po celé Francii byly desítky kurtů. Hra se stala tak oblíbeným rozptýlením, že se ji král Ludvík IV. i papež snažili zakázat, ale neúspěšně. Z Francie se naopak hra rozšířila i do dalších zemí, zejména Anglie, kde jejím dalším rozvojem vznikl tenis, jak jej známe dnes.

⁶ Brož, 2014, 2

⁷ Brož, 2014, 2

⁸ Sommer, 2000, 172–173

1.1.2 Anglie

Mezi první nadšence tenisu v Anglii patřili tudorovští panovníci Jindřich VII. a následně i Jindřich VIII., kteří vládli po sobě na přelomu 15 a 16. století. Oba dva byli velmi zapálenými hráči a prosazovali výstavbu dalších kurtů.⁹

Největší posun ve vývoji tenisu však přineslo 19. století a technický pokrok, který je s ním spojen. Když v polovině 19. století Charles Goodyear vynalezl způsob vulkanizace kaučuku, netrvalo dlouho, a i ve světě sportu se rozšířil nový materiál – guma. Hráči začali experimentovat s gumovými skákavými míčky na venkovních travnatých kurtech. Tato hra se samozřejmě velmi lišila od hry uvnitř, kde se hrálo pouze o stěnu. Proto bylo třeba zformulovat také nová pravidla. Důstojníci anglické armády major Thomas Henry Gem a major Walter Clopton Wingfield v roce 1858 při slavnostní příležitosti na dvoře královny Viktorie, označili kus trávníku a nazvali ho tenisovým dvorcem. Čtyři roky na to vznikl první řádný tenisový klub v Leamingtonu.

V roce 1874 si již zmíněný major Wingfield nechal patentovat vybavení a pravidla pro hru, kterou nazval „sféristika“.¹⁰ V pravidlech bylo ujasněno vše od tvaru a rozměrů hřiště, po systém bodování. Sféristika se již velmi podobala modernímu tenisu, přesto se zde stále vyskytovalo několik zásadních odlišností. Například zmíněný kurt neměl tvar dnešního obdélníku, ale připomínal spíše přesýpací hodiny. Síť byla posazena 1,5m vysoko, což napomáhalo tomu, že hra v této době připomínala spíše badminton.

Roku 1877 proběhl v All England Lawn Tennis and Croquet Clubu v Londýně první tenisový turnaj nazývaný Wimbledon, jež byl pojmenován podle čtvrti, v které se stadion nacházel. Turnaje se tehdy mohli zúčastnit pouze muži a to v tzv. „singlu“ – dvouhře. Prvním vítězem se stal Angličan Spencer Gore. Tehdejší tenisová pravidla byla speciálně pro wimbledonský turnaj upravena tak, že se již příliš nelišila od těch dnešních. Ženy na wimbledonském turnaji dostaly šanci až v roce 1884, kdy vyhrála Maud Watsonová. Ve stejném roce se také poprvé konal Wimbledon i ve čtyřhře. První

⁹ Sommer, 2000, 172

¹⁰ Sommer, 2000, 173

zaznamenané turnaje ve čtyřhře se konaly již o několik let dříve – ve Skotsku roku 1878 a první ženské mistrovství v Irsku roku 1879.¹¹

První britská tenisová asociace měla název Lawn Tennis Association (LTA) a byla založena roku 1888. Jejím původním účelem bylo postarat se o dodržování nových pravidel a zásad tenisu. Dnes LTA tvoří jádro britského tenisu, přičemž má na starosti mnoho úloh – hledání nových tenisových talentů, výcvik trenérů, pořádání turnajů po celé Anglii, Normanských ostrovech a ostrově Man. Její hlavní sídlo se nachází v Národním tenisovém centru v Roehamptonu v jihozápadním Londýně.¹²

1.1.3 Spojené státy americké

Mezitím se tenis rozšířil i na americký kontinent, kde se velmi brzo stal jedním z nejpobulárnějších sportů. Přestože kolébkou tenisu byla právě Velká Británie, první národní tenisová asociace byla založena v USA roku 1881, tedy o sedm let dříve, než vznikla oficiální tenisová asociace v Anglii.¹³

Za matku amerického tenisu bývá často označována Mary Outerbridgeová. Mary se poprvé setkala s tenisem na Bermudách, kde si užívala dovolené. Zde viděla dva britské vojáky hrát pro ni neznámou hru – s míčkem a raketami. Hra ji natolik zaujala, že si z Bermud přivezla zpět do New Yorku základní tenisovou výbavu. Zde tenis představila svému bratrovi, tehdejšímu řediteli Staten Island Cricket and Baseball klubu a s ním založili první „lawn tennis“ kurt v Americe.¹⁴¹⁵

První turnaj US Open se konal roku 1881, kdy se odehrával v Klubu Newport Casino na Rhode Islandu. Turnaje se mohli zúčastnit pouze členové klubů Americké národní Lawn tenisové asociace. Hrály se pouze mužské dvouhry a čtyřhry, ženám byla účast na turnaji zpřístupněna až v roce 1887. Prvním vítězem se stal Richard D. Sears, který vyhrál v následujících letech šest po sobě jdoucích turnajů. Richard dosud vlastní rekord, a to sedm vyhraných titulů po sobě. Premiérový ročník ženské dvouhry se odehrával na kurtech Philadelphia Cricket Clubu a vítězkou se stala sedmnáctiletá Ellen

¹¹ Pacut, Kosík, 2009, 143

¹² <https://www.era.lib.ed.ac.uk/bitstream/handle/1842/8212/Seibold2010.pdf?sequence=2>; vyhledáno 7.1.2018

¹³ Pacut, Kosík, 2009, 144

¹⁴ <https://www.britannica.com/sports/tennis>; vyhledáno 25.1.2018

¹⁵ <https://www.tennisfame.com/hall-of-famers/inductees/mary-outerbridge/>; vyhledáno 25.1.2018

Hansell¹⁶. Přelomovým se stal rok 1968, kdy se turnaj přejmenoval z původního názvu US National Championships na US Open. Zároveň se poprvé otevřel profesionálním tenistům, což odráží slovo „Open“ v názvu. Od roku 1978 se turnaj každoročně hraje na kurtech Národního tenisového centra Billie Jean Kingové, nacházející se v parku Corona Flushing Meadows newyorské čtvrti Queens. Tyto kurty byly pojmenovány po slavné stále žijící tenistce a bojovnici za ženská práva ve sportu i společnosti – Billie Jean Kingové.

1.1.4 Austrálie

Do Austrálie tenis přišel v sedmdesátých letech 19. století a opět se brzy se stal společenskou záležitostí. Hra vytvořila něco jako kulturní revoluci s tím, že ji v počátcích hrály převážně ženy a muži objevili kouzlo tenisu o něco později. Tenisové kurty byly budovány v již existujících kriketových či krocketových klubech a povrch byl například z antuky, písku nebo hlíny.¹⁷

V roce 1904 byla založena Lawn tenisová Asociace Australasie¹⁸ a první Mistrovství Austrálie se hrálo již rok po založení (viz Kapitola Velké turnaje).¹⁹

Jeden z prvních velmi talentovaných australských hráčů, jež se dokázal prosadit na mezinárodní scéně byl Norman Brookes. Tomuto levákovi se povedlo vyhrát Wimbledon v letech 1907 a 1914. Brooksovi a jeho spoluhráči na čtyřhru Tony Wildingovi se podařilo vybojovat daviscupový pohár nad Brity v roce 1907 a drželi si ho až do 1912,²⁰ kdy je ve finále zase na oplátku porazili Britové.

Většina tenisového vybavení byla v počátcích do Austrálie přivážena. To se ovšem po nějaké době změnilo a obchod s raketami a míčky se stal jednou z domén na trhu. Vznikaly firmy jako Brewer Racket Company, Chesterfield Racket Company, Alexander Racket Company anebo v Sydney sídlící The Empire Racket Company. Až na The Empire Racket Company, jež byla odkoupena firmou Dunlop se bohužel ani jedna z těchto firem nedochovala dodnes.

¹⁶ https://www.usopen.org/en_US/event_guide/history/wschamps.html; vyhledáno 25.1.2018

¹⁷ <https://rushcuttersbaytennis.com.au/the-history-of-australian-tennis/>; vyhledáno 28.1.2018

¹⁸ <http://tennishistory.com.au>; vyhledáno 25.1.2018

¹⁹ <https://www.tennis.com.au/hawksburntennisclub/files/2016/10/Australian-Tennis-History-Memorabilia-2016.compressed.pdf>; vyhledáno 26.1.2018

²⁰ <https://www.daviscup.com/en/statistics/champions.aspx>; vyhledáno 26.1.2018

Od padesátých do osmdesátých let minulého století Austrálii reprezentovala zřejmě nejlepší skupina tenistů pocházející z jedné země. Nejstarší byl Ken Rosewall, po něm Roy Emerson, Rod Laver, Fred Stolle, John Newcombe, Tony Roche. Neměli bychom opomenout Harryho Hopmana, výborného hráče a daviscupového trenéra, jenž trénoval australské daviscupové týmy mezi léty 1939–1967. Povedlo se mu jeho týmy přivést k vítězství celkem šestnáctkrát. Na jeho počest také vznikl Hopmanův pohár.²¹ Přitom jen mezi léty 1950 až 1967 australské daviscupové družstvo získalo neuvěřitelných patnáct titulů.²²

1.2 Historie tenisových pravidel

Počátek bodování v tenise má několik teorií vzniku. Nejpravděpodobnější z nich je teorie spojená s počítáním časových intervalů.

Podobně jako den má 24 hodin a hodina 60 minut, hrálo se tehdy do 24 her a každá hra do čtyř bodů, které se počítaly po patnácti (čtyři čtvrt hodiny – 15, 30, 45, 60). Protože hodina nepřekročí 60 minut, nesměl být ani v jednom gamu překročen limit 60 bodů. Při úpravě pravidel, kdy bylo pro vítězství v gamu třeba vyhrát o dva body, se musely změnit také pravidla počítání. Aby nebyl při rovnosti bodů 45:45 šedesátibodový limit překročen, zavedla se místo 45 hodnota 40, přičemž za každý další bod bylo připočteno 10. Protože utkání trvala příliš dlouho, začalo se hrát místo do 24 jen do 12 a pak jen na šest vítězných her, což platí dodnes.

Jedním z nevlivnějších klubů konce 19. století, který se zasadil o ustanovení univerzálních tenisových pravidel, byl Marylebonský kriketový klub. Klub požadoval od tenisového výboru zavedení pevných pravidel, která by se používala všude a každý hráč by se podle nich řídil. Na počátku roku 1875 bylo proto uspořádáno veřejné setkání a první oficiální pravidla byla ustanovena 24. května téhož roku.

Nová pravidla určovala mimo jiné i rozměry dvorce. Původní šířka kurtu byla 30 stop (cca 9,1m), což je o 90 cm, delší než dnes. Délka byla 78 stop (23,8m), což platí

²¹ [https://www.ranker.com/list/famous-tennis-players-from-australia/reference?var=8&utm_expid=16418821-](https://www.ranker.com/list/famous-tennis-players-from-australia/reference?var=8&utm_expid=16418821-388.8yjUEguUSkGHvlaagyulMg.2&utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.cz%2F)

388.8yjUEguUSkGHvlaagyulMg.2&utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.cz%2F; vyhledáno 7.3.2018

<https://www.dcourier.com/news/2017/mar/21/column-six-aussie-greats-60s-and-70s-remember/>; vyhledáno 9.3.2018

dodnes. Kurt byl navíc ve tvaru přesýpacích hodin. Novinkami bylo přidání shody a výhody v počítání. Všechna podání měla být pouze z jedné strany. Toto setkání rovněž potvrdilo, že pravidla jsou stejná pro muže i ženy.²³

Pravidla se navíc neustále vyvíjela a přidávaly se dodatky. V roce 1878, byla snížena síť a sloupky. Organizátoři prvního Wimbledonu roku 1877 nebyli spokojeni s některými body v pravidlech stanovených Marylebonským kriketovým klubem a rozhodli se si je upravit. Rozhodlo se mimo jiné, že dvorec má být obdélníkový a zavedena byla také možnost dvou podání.²⁴

1.2.1 Současná pravidla

Současná pravidla určuje a reguluje hlavně Mezinárodní Tenisová Asociace (ITF). Hra začíná podáním jednoho z hráčů, a to vždy z jeho pravé strany. Poté se strany podávajícího mění po každé výměně. Tedy se střídá podání zprava a zleva. Počítání je následující: pokud hráč vyhraje jeden míč má 15 (fifteen), pokud druhý má 30 (thirty), vyhraje třetí výměnu, počítá se mu 40 (forty). Pokud vyhraje i čtvrtý bod, získá jeden game (hra). Tudiž jeden game znamená, že hráč vyhraje čtyři míčky. Jiná situace nastane, pokud je skóre 40:40 (shoda). Poté musí jeden z hráčů získat dva body, aby vyhrál game. Po získání jednoho bodu následuje výhoda a teprve po získání druhého vítězného bodu hráč vyhraje game. Hráči střídají strany vždy při lichém součtu gamů (1:0, 2:1, 3:2, 4:5). Zápas může být hrán na dva nebo tři sety. V prvním případě platí, jestliže hráč vyhraje dvě sady (sety), vyhrává tak i celý zápas. Ve druhém případě, který je běžný pro mužský tenis, je třeba odehrát tři vítězné sady.

Pokud je stav hry 5:5 je za potřebí získat další dva gamy, aby hráč zvítězil. Vždy musí být rozdíl mezi poraženým a vítězem o dva gamy. Pokud je stav hry 6:6 přistupuje se ke zkrácené hře tzv. tie-breaku. Tie-break se hraje do sedmi bodů. První podává hráč, jenž je na řadě s podáním, a vždy si volí stranu servisu. Po ukončení prvotní výměny následně podává dvakrát protihráč. Poté se hráči střídají na podání po dvou bodech. Střídání stran u tie-breaku je vždy když je součet bodů násobkem šesti (tj. 6,12,18 atd.). Pokud opět nastane situace, kdy je skóre 6:6 hraje se do doby, kdy je

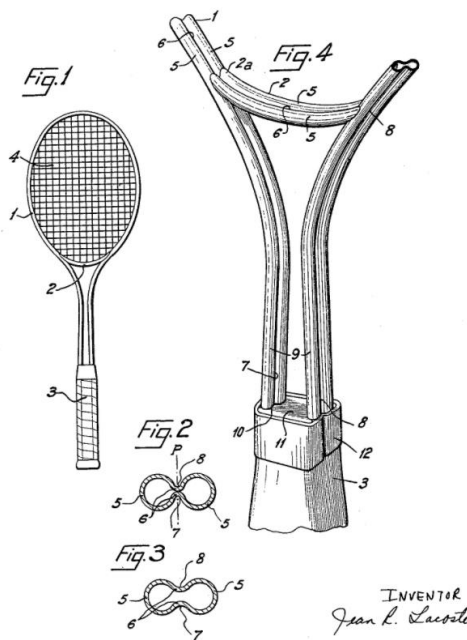
²³ Linhartová, 2009, 8–9

²⁴ Pacut, Kosík, 2009, 141–142

rozdíl vítězných míčů jednoho z hráčů o dva, například 8:6. V prvním gamu druhé sady podává ten, jež byl na příjmu v prvním bodu tie-breaku.²⁵

1.2.2 Tenisové rakety

Hlavní části tenisové rakety jsou hlava, držadlo a krček. Od původních odpalovacích rukavic, které se používaly v počátcích této hry se jejich vývoj velice posunul. V šestnáctém století již byl běžný dřevěný rám, přičemž výplet byl tvořen z napnutých zvířecích střívek.²⁶ První tenisová raketa, blíže podobná těm dnešním, byla vyrobena v roce 1874. Její rám byl tvořen ze solidního dřeva.²⁷ Dřevěné rakety na trhu dominovaly téměř následujících sto let. To se změnilo teprve v šedesátých letech dvacátého století, kdy přišel bývalý profesionální hráč Jean René Lacoste s převratnou raketou. Lacoste, vítěz sedmi grandslamů, který vyhrál šestkrát po sobě Davisův pohár, si nechal v roce 1960 patentovat kovovou raketu s tzv. „otevřeným krkem“. Raketa byla lehčí a vyváženější. Navíc měla minimální odpor vzduchu, proto byla při pohybu rychlejší a míč se dal odpálit mnohem tvrdším způsobem.²⁸

Obrázek 1 - Návrh rakety pro lawn-tennis a podobné sporty - J. R. Lacoste²⁹

²⁵ Koromhásová, Linhartová, 2008, 18

²⁶ Brož, 2014, 2

²⁷ https://au.eurosport.com/tennis/what-the-evolution-of-the-tennis-racket-means-for-your-game_sto6141683/story.shtml; vyhledáno 4.4.2018

²⁸ Jankovský, 2002, 17

²⁹ Fotografie: <https://patentimages.storage.googleapis.com/pages/US3086777-0.png>; vyhledáno dne: 2. 4. 2018

Lacoste se touto inovací postaral o největší převrat v historii tenisového vybavení a ukončil dlouhou éru dřevěných raket. Jeho raketu však pomohla rozšířit teprve společnost Wilson, která Lacostův patent odkoupila a v roce 1967 přišla s vlastní kovovou s označením T2000.³⁰ Jedním z prvních profesionálních hráčů, kteří se rozhodli pro tuto raketu byl Jimmy Connors, vítěz osmi grandslamů a jedna z největších superstar své doby. Raketu si vybral již v juniorském věku z prostého důvodu – vypadala dobře.³¹ Teprve však jeho následné úspěchy pomohly raketu proslavit.

Vedle materiálu na jejich výrobu se začal dále proměňovat i tvar tenisových raket. V roce 1976 vytvořil známý výrobce lyží a tenisový nadšenec Howard Head revoluční raketu Prince. Ta byla charakteristická svou výjimečně velkou hlavou a rozlehlou úderovou plochou. Tato inovace znamenala další zrychlení samotné hry. Rakety obdobné konstrukce vydržely na trhu až do začátku osmdesátých let, kdy se na trhu objevily nové, lehčí a silnější materiály – grafit, boron, skelná vlákna a další kompozitní materiály.

Obrázek 2 - Jimmy Connors se svou raketou Wilson T2000³²

³⁰ <http://www.tennis.com/your-game/2015/01/1967-steely-performance/53575/>; vyhledáno 18.2.2018

³¹ <https://www.si.com/tennis/photos/2013/06/25/evolution-tennis-racket>; vyhledáno 6.3.2018

³² Fotografie: <https://www.si.com/tennis/photos/2013/06/25/evolution-tennis-racket#7>; vyhledáno dne: 16.3.2018

Další zlom zaznamenal tenis s příchodem Firma Head. Ta vyšla na trh s novou raketou Titanium tennis. Spojením ultrapevného titania a ultralehkého grafitového vlákna vzniklo maximální snížení váhy a zlepšení tuhosti a síly. V tuto chvíli se do popředí trhu s tenisovým vybavením postavily známe lyžařské firmy, které využívaly zkušeností s výrobou lyží a aplikovali je i do tenisových raket, což se jim začalo vyplácet. Mezi nejznámější výrobce raket v současnosti patří značky: Babolat, Head, Prince, Völkl, Prokennex, Wilson, Yonex nebo Dunlop.³³

1.3 Mezinárodní tenisové asociace

V současnosti existují tři největší tenisové asociace – International Tennis Federation (ITF), Association of Tennis Professionals (ATP), Women Tennis Association (WTA). Každá z nich má na starosti jiné spektrum tenisové scény.

V roce 1911 začínala být zřejmá potřeba vytvořit určitou základnu pro světový tenis. Tenisový sport se čím dál tím rychleji rozrůstal po světě, a tak spojení jednotlivých tenisových výborů v jednu nadnárodní asociaci se zdálo jako další přirozený krok kupředu. Hlavním propagátorem této myšlenky byl Duane Williams, který však zahynul při námořní katastrofě – ztroskotání tehdejšího největšího osobního parníku světa Titaniku, proto svou ideu a svojí práci nikdy nespatriil naplněnou. Mezinárodní lawn tenisová federace (ILTF) byla založena roku 1913 na konferenci v Paříži. Zakládajícími členy bylo třináct představitelů Národních tenisových asociací. Prvními členskými asociacemi byly: Austrálie, Nový Zéland, Belgie, Dánsko, Francie, Itálie, Jihoafrická republika, Německo, Nizozemsko, Rakousko-Uhersko, Rusko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Velká Británie. Roku 1977 došlo k přejmenování na Mezinárodní tenisovou federaci (ITF) a toto pojmenování platí dodnes.³⁴ Hlavní úkoly ITF jsou spravovat a regulovat hru společně s přidruženými národními asociacemi. Dále organizuje největší týmové turnaje na světě – Davis Cup a Fed Cup a má na starosti několik tenisových závodních sérií jako – ITF Junior Circuit, ITF Men's Circuit, ITF Women's Circuit, ITF Seniors Circuit, ITF Beach Tennis Tour, UNIQLO Tennis Tour pro vozíčkáře a Hopman Cup. Další činnosti ITF jsou mimo jiné rozvoj tenisu, a to díky

³³ Jankovský, 2002, 17

³⁴ <http://www.itftennis.com/about/organisation/history.aspx>; vyhledáno 1.4.2018

svému celosvětovému programu rozvoje a propagace tohoto sportu skrz televizi, média, PR, marketing, event management a sponzorskou podporu.³⁵

Další významná tenisová asociace vznikla v roce 1972 během konání prvního týdne US Open. Jedná se o Asociaci tenisových profesionálů (ATP). Jejím hlavním posláním bylo hájit zájmy mužských profesionálních hráčů na světové úrovni. Jednou z hlavních novinek, s kterým ATP přišla jsou elektronické žebříčky s analýzou jejich výkonů a na základě toho jsou hráči nasazováni do turnajů dodnes. V dnešní době má asociace na starosti již zmíněné sestavování žebříčků a organizaci mužské světové série závodů ATP World Tour, ATP Challenger Tour a ATP Champions Tour.³⁶

Ženská tenisová asociace (WTA) byla založena roku 1973 Billie Jean Kingovou, která se také stala její první předsedkyní. Mezi další předsedkyně patřily například Chris Evertová, Betty Stöveová nebo Martina Navrátilová. Hlavním cílem této organizace bylo zrovnoprávnění žen v tenisovém světě, získání stejných možností a příležitostí jako měli muži. Ve stejném roce, jako vznikla WTA byla na US Open nabídnuta stejná odměna pro vítěze jak pro muže, tak pro ženy, což znamenalo další velký krok ke sportovní rovnoprávnosti. Dnes pořádá WTA vlastní turnaje po celém světě a je uznávanou organizací.³⁷

1.4 Velké turnaje

V tenise nenajdeme žádné oficiální mistrovství světa, jak je obvyklé u většiny sportů. Zato se tenis pyšní čtyřmi velkými, mezinárodními turnaji tzv. grandslamy. Každý z těchto turnajů se koná v jiném koutě světa. Jedná se o turnaje s dlouhou tradicí a jsou považovány za nejdůležitější tenisové turnaje vůbec.

1.4.1 Australian Open

Grandslamová sezóna začíná v lednu právě Australian Open. Tento turnaj se koná v Melbourne a hraje se na umělém povrchu. Poprvé se hrálo jako amatérské mezinárodní Mistrovství Austrálie roku 1905. Od roku 1968 se mohli turnaje zúčastnit i profesionálové a turnaj získal dnešní podobu. Místo a povrch se od doby vzniku turnaje

³⁵ <http://www.itftennis.com/about/organisation/role.aspx>; vyhledáno 1.4.2018

³⁶ <http://www.atpworldtour.com/en/rankings/rankings-faq>; vyhledáno 1.4.2018

³⁷ <http://www.wtatennis.com/about-wta>; vyhledáno 6.4.2018

několikrát změnilo. Hrál se například v Melbourne, Sydney, Adelaide, Brisbane, a dokonce jeden rok na Novém Zélandu.³⁸ Turnaj se hrál od začátku na trávě, což se změnilo roku 1987 kdy se přešlo na umělý, tvrdý povrch. Mezi významné vítěze v mužské singlové kategorii patří například Australan Roy Emerson, který vyhrál turnaj šestkrát mezi lety 1961-1967 a držel tak rekord až do roku 2018, kdy jeho počet titulů vyrovnal Švýcar Roger Federer. V závěsu za touto dvojicí se nachází srbský hráč Novak Djoković s pěti tituly (2008,2011,2013,2015,2016).³⁹ Ženy mohly poprvé soutěžit na tomto turnaji v roce 1922. Nejvíce vítězství má na svém kontě Australanka Margaret Courtová-Smithová, a to celkem jedenáct. Poprvé vyhrála ve svých sedmnácti letech v roce 1960 a poslední vítězství se jí podařilo vybojovat o třináct let později.⁴⁰

1.4.2 French Open

Dalším grandslamovým turnajem v kalendáři je French Open. Hraje se v Paříži na přelomu května a června v areálu Stade Roland Garros a je to jediný grandslam hrající se na antuce.⁴¹ Tento turnaj je také všeobecně známý jako Rolland Garros, neboli mezinárodní mistrovství Francie. Poprvé se konal v roce 1891, přičemž zpočátku byl, obdobně jako ostatní turnaje, přístupný pouze pro mužům. Navíc zde bylo umožněno startovat pouze francouzských občanům. Ženám byl turnaj otevřen poprvé roku 1897 a zahraničním hráčům až v roce 1925. Mezi lety 1925-1932 tento turnaj ovládala trojka „francouzských mušketýrů“ - R. Lacoste, H. Cochet a J. Borotra.⁴² Nezapomenutelným vítězem v mužské singlové kategorii je B. Borg. Tomu se podařilo turnaj vyhrát celkem šestkrát, z toho čtyři ročníky po sobě. První dva tituly vybojoval v letech 1974 a 1975 a dalších čtyř vítězství dosáhl v letech 1978-1981. Za absolutního krále antuky nového milénia je považován R. Nadal, který mezi lety 2005-2017 triumfoval na Rolland Garros desetkrát.⁴³ V ženské kategorii drží prvenství v počtu vítězství Chris Evertová. Podařilo se jí zvítězit dohromady sedmkrát mezi lety 1974-1986.⁴⁴

³⁸ Jankovský, 2002, 79

³⁹ <http://www.atpworldtour.com/en/players/novak-djokovic/d643/titles-and-finals>; vyhledáno 6.4.2018

⁴⁰ <https://www.tennis.com.au/player-profiles/margaret-smith-court>; vyhledáno 6.4.2018

⁴¹ Pacut, Kosík, 2009, 145

⁴² <http://www.tennistheme.com/frenchopentennishistory.html>; vyhledáno 8.4.2018

⁴³ <http://www.atpworldtour.com/en/players/rafael-nadal/n409/titles-and-finals>; vyhledáno 9.4.2018

⁴⁴ <http://www.wtatennis.com/players/player/50020/title/chris-evert#bio>; vyhledáno 9.4.2018

1.4.3 Wimbledon

Každý rok se otevrou brány slavného All England Lawn Tennis and Croquet Clubu v Londýně a řady tenisových fanoušků se nemohou dočkat na další nevidanou podívanou. Wimbledon se hraje na travnatých dvorcích v červenci, jako třetí grandslam v roce. Je to nejstarší turnaj mezi grandslamy. Svůj název získal podle londýnského předměstí, kde se dvorce nacházejí.⁴⁵ Vítězství v tomto turnaji se hodnotí jako největší individuální úspěch hráče. První ročník se konal již v roce 1877. Změnu přinesl rok 1884, kdy se turnaj rozšířil o ženskou a mužskou čtyřhru. Smíšená čtyřhra a ženská čtyřhra se začaly hrát od roku 1913. Jedním z neúspěšnějších hráčů devadesátých let byl Američan Pete Sampras, který vybojoval sedm wimbledonských singlových titulů mezi lety 1993–2000 a držel tak dlouho rekord s nejvyšším počtem vítězství. V roce 2003 začala Federerova šňůra. Ten se díky svému zatím poslednímu vítězství z roku 2017 stal historickým rekordmanem s osmi triumfy na londýnských trávnicích.⁴⁶ Mezi ženami vynikala v meziválečném období hlavně Američanka Helen Wilsonová-Moodyová, která dokázala vyhrát celkem osmkrát.⁴⁷ Na počátku šedesátých let byla na vrcholu B. J. Kingová, která dokázala triumfovat celkově šestkrát. Vítězný titul si naposledy vychutnala v roce 1975. Poté přišla éra Martiny Navrátilové a Steffi Grafové. Wimbledon byl Martiny první vítězný grandslam v kariéře, celkově ho dokázala vyhrát devětkrát. Poprvé triumfovala v roce 1978 a roku 1990 získala titul jako vítězka wimbledonské dvouhry naposledy. Steffi Grafová ovládla wimbledonské finále dohromady sedmkrát mezi lety 1988-1996. Po roce 2000 se na scéně objevily sestry Williamsovy. Venus a Serena získaly dohromady dvanáct singlových titulů. Mladší ze sester Serena vyrovnala počet titulů Steffi Grafové svým posledním vyhraným Wimbledonem v roce 2016. Venus se podařilo zvítězit pětkrát. Obě sestry se potkaly ve finále dokonce čtyřikrát, z toho třikrát vyšla jako vítěz Serena.⁴⁸

⁴⁵ Jankovský, 2002, 80

⁴⁶ <http://www.atpworldtour.com/en/players/roger-federer/f324/titles-and-finals>; vyhledáno 10.4.2018

⁴⁷ <https://www.nytimes.com/1998/01/03/sports/helen-wills-moody-dominant-champion-who-won-8-wimbledon-titles-dies-at-92.html?pagewanted=all>; vyhledáno 10.4.2018

⁴⁸ https://www.wimbledon.com/en_GB/atoz/history.html vyhledáno 10.4.2018; vyhledáno 10.4.2018

1.4.4 US Open

Na závěr sezóny se světová špička sejde na přelomu srpna a září na americkém US Open.⁴⁹ US Open konající se ve státě New York je, spolu s Australian Open druhým turnajem mezi grandslamy, který se hraje na umělém povrchu. Ovšem nebylo tomu tak vždy, do roku 1974 se hrálo na trávě. Tento turnaj je znám též pod názvem Forest Hills a později Flushing Meadows. Poprvé se tento turnaj uskutečnil v roce 1881 (o 4 roky později než Wimbledon), pouze za účasti mužů. Ženy se mohly na turnaji poprvé představit v roce 1887. Nejvýznamnějším hráčem mezi muži byl Američan R. D. Sears, který vybojoval titul sedmkrát po sobě hned v prvních ročnících turnaje. Stejným počtem vítězství se může pyšnit další Američan W.T.Tilden. Povedlo se mu v zvitězit šestkrát po sobě v období 1920 až 1925 a po čtyřleté přestávce završil svou vítěznou dráhu sedmým vítězstvím. Během sedmdesátých a osmdesátých let vybojoval Jimmy Connors na tomto turnaji pět titulů. To se povedlo také Petu Samprasovi v letech 1990-2002. S počátkem nového tisíciletí se do popředí dostal R. Federer. Ten triumfoval v pěti po sobě jdoucích ročnících (2004-2008). Naposledy byl nejbliže titulu v roce 2015, kdy ve finále podlehl Srbovi Novaku Djokovičovi. Před druhou světovou válkou se do historie zapsala také Američanka Bjurstedtová-Malloryová. Turnaj vyhrála celkem osmkrát mezi lety 1915-1926. Američance Chris Evertové se podařilo turnaj vyhrát celkem šestkrát v období 1975-1984. Chris Evertovou s příchodem nového století vyrovnala Serena Williamsová svým zatím posledním vítězstvím z roku 2014.⁵⁰

1.4.5 Současná grandslamová špička

Pro hráče je náročné se tak rychle přizpůsobit jinému povrchu a jiným klimatickým podmínkám. A tak ten, komu se povede vyhrát více grandslamů za sebou se stane v tenisové společnosti velmi váženým hráčem. Těmto turnajům od přelomu tisíciletí kraluje velká trojka vynikajících tenistů, jmenovitě: Švýcar Roger Federer, Španěl Rafael Nadal a Srb Novak Djokovič. Jejich nadvládu se povedlo prolomit od roku 2006 pouze několika tenistům – v roce 2009 Juanu Martínu del Potrovi výhrou US Open, v letech 2012,2013,2016 Andymu Murrymu, který vyhrál dvakrát Wimbledon a jedenkrát US Open, se třemi grandslamovými tituly tři roky po sobě, a to v letech

⁴⁹ <http://www.itftennis.com/about/grand-slam%C2%AE/overview.aspx>; vyhledáno 20.3.2018

⁵⁰ http://www.usopen.org/en_US/event_guide/history/wschamps.html; vyhledáno 20.3.2018

2014,2015,2016 následuje Švýcar Stan Wawrinka, nakonec seznamu patří s jedním titulem z US Open v roce 2014 Marin Čilić.⁵¹

Naproti tomu ženský singlový tenisový žebříček se vyznačuje na předních místech častějšími změnami. Od roku 2000 se na špičce vystřídal 24 žen. Přesto absolutní grandslamovou královnou je Serena Williamsová. Svůj první titul získala na US Open v roce 1999. Po roce 2000 přidala dalších 22 titulů. Sedm vítězství jak z Australian Open, tak z Wimbledonu, pětkrát pozvedla pohár na US Open a tři vítězství vybojovala na French Open. Druhá žena s nejvíce grandslamovými tituly je Belgičanka Justine Heninová, které se povedlo vybojovat prvenství sedmkrát, z toho čtyřikrát na French Open. O třetí místo se s pěti grandslamovými tituly dělí Maria Šarapovová a Venus Williamsová. Zajímavé je, že sestry Williamsovy se nejdou setkaty ve finále. Z devíti vzájemných finálových střetnutí se Serena radovala z vítězství sedmkrát.⁵²

1.4.6 Davis Cup

V roce 1900 byla založena nejstarší soutěž týmů Davis Cup. Prvotní idea Davis Cupu se zrodila již o rok dříve, kdy čtyři členové Harvardského univerzitního tenisového týmu přišli s nápadem zápasu mezi USA a Velkou Británií. Jakmile dvě vážené národní asociace svolily k zahájení, jeden ze čtyř studentů – Dwight Davis navrhl strukturu turnaje a za své peníze objednal pohár pro vítěze tzv. salátovou mísu. Turnaj se odehrával na kurtech Longwood Cricket Clubu v Bostonu, přičemž USA deklasovalo Velkou Británii suverénním vítězstvím 3-0.⁵³ Seznam legendárních hráčů, jež během let na Davis Cupu soutěžili je dlouhý a plný slavných jmen, jako například Fred Perry, Roy Emerson, Rod Laver, Jimmy Connors, Bjorn Borg, Ivan Lendl, Boris Becker, Andre Agassi nebo Pete Sampras. Z mladší generace je to například Roger Federer, Andy Roddick, Rafael Nadal, Novak Djoković a Andy Murray. V současné době se turnaje v nejvyšší světové skupině účastní 16 zemí. Přestože se za celých 118 let účastnilo turnaje celkem 133 zemí, zvítězilo pouze třináct.⁵⁴ Nejvíce vítězstvími se může pyšnit USA, a to 32. O čtyři vítězství méně má na kontě Austrálie. O třetí místo se dělí Velká Británie s Francií, obě získaly po deseti titulech. Se sedmi tituly následuje Švédsko a s pěti Španělsko.

⁵¹ <http://www.espn.com/tennis/history>; vyhledáno 20.3.2018

⁵² http://www.espn.com/tennis/history/_/type/women; vyhledáno 13.4.2018

⁵³ Chvátal, Kreuz, 1993, 20–21

⁵⁴ Jankovský, 2002, 81–82

Česká republika v současné době drží spolu s Německem sedmou příčku, za tři vítězství v letech 1980, 2012 a 2013. Dvěma tituly se může pyšnit Rusko a po jednom titulu mají Argentina, Chorvatsko, Itálie, Jihoafrická republika Srbsko a Švýcarsko.⁵⁵ Aktuálním držitelem titulu (za rok 2017) je Francie.⁵⁶

Obrázek 3 - Český daviscupový tým slaví vítězství roku 2013⁵⁷

Jak bylo řečeno výše, Davis Cup se Čechům prozatím podařilo vyhrát celkem třikrát. Poprvé tomu bylo v roce 1980, kdy československému týmu vévodila dvojice Ivan Lendl a Tomáš Šmíd. Tehdy ve finále hraném v pražské sportovní hale Češi rozdrtili Itálii 4:1.⁵⁸ Další vítězství následovalo hned dva roky po sobě v letech 2012 a 2013. Základ týmu tehdy tvořila dvojice Tomáš Berdych a Radek Štěpánek. V roce 2012 se finále proti Španělsku konalo v pražské O2 aréně a Češi po dlouhém boji zvítězili 3:2. O rok později se českému mužskému týmu podařilo porazit Srbsko na jejich domácí půdě stejným rozdílem jako o rok dříve 3:2.⁵⁹

1.4.7 Fed Cup

S prvotní myšlenkou zavedení ženské obdoby Davis Cupu přišla americká tenistka Hazel Wightmanová již v roce 1919, ale její návrh byl zamítnut.⁶⁰ Historie turnaje se tedy začala psát o několik desetiletí později, konkrétně v roce 1963, k 50.

⁵⁵ <https://www.daviscup.com/en/organisation/davis-cup-history.aspx>; vyhledáno 13.4.2018

⁵⁶ <https://www.daviscup.com/en/statistics/champions.aspx>; vyhledáno 13.4.2018

⁵⁷ Fotografie: https://sport.lidovky.cz/berdych-muze-o-davis-cupu-rozhodnout-nastoupi-proti-djokovicovi-py5-ostatni-sporty.aspx?c=A131117_133836_In-sport-ostatni_vrb; vyhledáno dne: 25.4.2018

⁵⁸ Chvátal, kreuz, 1993, 120–122

⁵⁹ https://sport.idnes.cz/cesti-teniste-vyhrali-davis-cup-oslavy-d94-/tenis.aspx?c=A121118_213829_tenis_bem_; vyhledáno 13.2.2018

⁶⁰ <https://www.fedcup.com/en/organisation/fed-cup-history.aspx>; vyhledáno 13.2.2018

výročí založení Mezinárodní tenisové federace (ITF).⁶¹ Tento turnaj proto původně nesl název Pohár federace. Prvního turnaje, který se konal v Londýně se zúčastnilo 16 zemí, což by se dalo považovat za celkem úctyhodné číslo, pokud budeme brát v potaz, že neexistovaly odměny pro vítěze, tzv. „prize money“ a týmy si museli veškeré výlohy hradit samy. V roce 1995 byl turnaj přejmenován, na dnes pro všechny známý Fed Cup. Bylo to i důkazem, že ženský tenis se stále zlepšuje, čímž získává stále větší zájem fanoušků. Dnes je tento turnaj tak významný,

Dnes patří turnaj mezi vrcholné akce tenisové sezóny, přičemž se ho účastní většina z top dvacítky nejlepších hráček světa, které zde hrdě reprezentují svou zemi. Mezi legendární hráčky, které svou zemi pravidelně reprezentovaly, či dokonce Fed Cup se svým týmem vyhrály, patřily například Billie Jean Kingová, Margaret Courtová, Martina Navrátilová, Steffi Grafová, Arantxa Sanchez-Vicariová, Conchita Martinezová a Martina Hingisová. Ze současných hráček stojí za zmínku sestry Venus a Serena Williamsovy, Kim Clijstersová, Justine Heninová, Světlana Kuznětsovová, Francesca Schiavoneová nebo česká reprezentantka Petra Kvitová.

Česká ženská reprezentace patří v konkurenci tenisových velmocí ke světové špičce. Po týmu USA drží druhý nejvyšší počet vítězství v historii, a to dohromady deset. Poprvé Češky pozvedly pohár Fed Cupu v roce 1975 v rámci československé reprezentace, a to ve složení Martina Navrátilová, Miroslava Bendlová, Renata Tomanová. Nezapomenutelným ročníkem byl Fed Cup roku 1986, kdy se k příležitosti finále turnaje do Čech po dlouhých 11 letech vrátila Martina Navrátilová ovšem již jako členka amerického fedcupového týmu. Finále probíhalo na pražské Štvanici.⁶² Američanky zde získaly fedcupový titul a Martině byla udělena děkovaná řeč. Nebála se, a promluvila jak v angličtině, tak i v češtině. Diváci jásali, zatímco tehdejší vrchní komunističtí představitelé odcházeli ze stadionu. Finálový zápas byl odvysílán v Československé televizi, až na závěrečný předávací ceremoniál.⁶³ Českým tenistkám se podařilo vyhrát tři roky po sobě za dob Československa (1983, 1984, 1985) a tento úspěch zopakovaly také v éře samostatné České republiky v letech – 2014, 2015, 2016. Mezi hlavní osobnosti první „hattrickové generace“ patří Helena Suková a Hana

⁶¹ Jankovský, 2002, 82–83

⁶² Kalous, Kolář, 2015, 147–151

⁶³ Chvátal, Kreuz, 1993, 138–139

Mandlíková. Druhou generaci představuje Petra Kvitová, Lucie Hradecká, Karolína Plíšková a Barbora Strýcová. Svůj poslední fedcupový titul získala Česká Republika právě v roce 2016, po vítězství ve finálové sérii s Francií s celkovým skóre 3:2. Rozhodující zápas vyhrála Barbora Strýcová.

Obrázek 4 - Český fedcupový tým oslavující vítězství roku 2016⁶⁴

Neodmyslitelnou součástí tenisového reprezentačního týmu je nehrající kapitán. Pro český tým plní tuto funkci již devět let Petr Pála, bývalý profesionální hráč a úspěšný deblista. Jako kapitán českého týmu se může chlubit pěti získanými tituly, což se kapitánovi žádné jiné země v historii Fed Cupu nepovedlo.

1.5 Historie tenisu v Čechách

Tenis má v českých zemích dlouhou tradici. V 16. století začalo po celých Čechách vznikat velké množství míčoven, například dodnes zachovaná renesanční míčovna z dob Rudolfa II. na Pražském hradě. Dalším zajímavým příkladem zvýšené popularity tenisu byl zámek v Litomyšli, kde byly dokonce dva kurty – jeden s dřevěnou a druhý s cihlovou podlahou nebo travnatý kurt v Bonrepos u Nových Benátek.

Tenis se v českých zemích více rozšířil teprve ve druhé polovině 19. století. První tenisový turnaj se u nás konal již dva roky po prvním Wimbledonu, a to ve východních Čechách v Chocni roku 1879.⁶⁵ Obliba tenisu u nás velmi rychle stoupala, avšak jeho

⁶⁴ Fotografie: <https://www.fedcup.com/en/photos.aspx>; vyhledáno dne: 25.4.2018

⁶⁵ Brož, 2014, 2

příznivci byli převážně zástupci bohatších vrstev obyvatel. V tomto období se hra, a to jakákoliv, považovala za povyražení movitějších lidí a prostý člověk neměl možnosti oddávat se této zábavě. To mimo jiné dokazuje i fakt, že se dvorce nacházely téměř výhradně u šlechtických zámků, parků a zahrad.⁶⁶

První Lawn-Tenisový klub v Čechách, byl založen roku 1893 v Praze.⁶⁷ Jeho zakladatelem byl Josef Cífka, který založil o něco dříve klub velocipedistů v Plzni. Přestože se vznik klubu nikde neinzeroval, přihlásilo se kolem 40 členů, pocházejících ve většině z lepší pražské společnosti. Členové klubu platili ročně příspěvek 50 zlatých, a tak se mohl klub udržovat a rozvíjet. I. ČLTK vyměnil za dobu své existence několik adres. Prvním sídlem byl Střelecký ostrov, odkud se klub se přemístil do Holešovic a roku 1901 se definitivně usídlil na pražské Štvanici.⁶⁸ Krátce po zmíněném I. ČLTK, tedy roku 1895, vznikl na Letné druhý významný tenisový klub zvaný Lawn Tennis Club Prag (LTCP). V ten samý rok zároveň proběhlo první Mistroství zemí Koruny české.⁶⁹

Dne 15. května 1906 byla založena Česká lawn-tenisová asociace (ČLTA). V této době sdružovala asociace sedm klubů. Její vznik navíc pomohl v dalším rozvoji tohoto sportu – bylo zakládáno mnoho nových spolků a kroužků pro děti, nebo dospívající. Rozšiřoval se počet turnajů, meziklubových, meziměstských utkání a zájem společnosti o tenis rostl. Od roku 1911 se začal pravidelně pořádat turnaj dorostu o Pohár České lawn-tenisové asociace a od roku 1913 se každoročně hrálo utkání Čechy – Morava. Se vznikem Československa v roce 1918 vzniká také Československá tenisová asociace (ČSTA). Zároveň také narostl počet jejích členských klubů na osmnáct. O tři roky později Československá tenisová asociace vstoupila do International Tennis Federation (ITF).⁷⁰

V roce 1921 se čeští tenisté dočkali své premiérové účasti na slavném Davisově poháru. České družstvo prohrálo hned v prvním kole v souboji s Belgií 3:2. Prvního vítězství v boji o „salátovou mísu“ dosáhli českoslovenští reprezentanti v roce 1924, když v Praze porazili Nový Zéland 4:0. Po tomto úspěchu následovaly další vítězství –

⁶⁶ Linhartová, 2009, 9–10

⁶⁷ http://www.cltk.cz/home/?page_id=672; vyhledáno 14.2.2018

⁶⁸ http://www.cltk.cz/home/?page_id=4030; vyhledáno 14.2.2018

⁶⁹ Brož, 2014, 218

⁷⁰ Pacut, Kosík, 2009, 147–149

Švýcarsko 4:1 a Dánsko v Kodani 3:2, což znamenalo postup do finále evropského pásma. Tam sice českoslovenští tenisté prohráli v Evian Les-Bains 0:5 s Francií, avšak tenisová Evropa v nich poznala konkurenceschopné soupeře. Evropské finále si československý celek zopakoval v roce 1928, tentokrát v Miláně, kde podlehl domácí Itálii 2:3. Do mezipásmového semifinále se českoslovenští tenisté konečně probojovali v roce 1934. Po výhře nad Novým Zélandem přešli v Miláně Itálii a jako nejlepší Evropané přivítali na Pražské Štvanici tým Austrálie. Po třech dnech velkého tenisu se však z vítězství 3:2 radovali Australané. Další rok – opět finále evropského pásma, avšak ani další úsilí postup do mezipásmového finále nepřineslo. Tentokrát Čechoslováci podlehl Německu, v Praze prohráli 2:3. Obdobně tomu bylo o dva roky později.

Posledním předválečným vystoupením našich tenistů na Davis Cupu byl turnaj v roce 1938. Po prohře v prvním kole s Jugoslávií (2:3) se Československo vrátilo na daviscupovou scénu až v roce 1946. Utkání mezi Čechoslováky a Nory, plánované na rok 1939, již z důvodu německé březnové okupace ČSR neproběhlo.

Zanedlouho poté ovšem přišla druhá světová válka, která znamenala pro tenis ještě větší útlum než ta první. V průběhu války se u nás tenis nehrál vůbec. Tenisový život se začal opět probouzet po jejím skončení. Tenis se tentokrát začal konečně dostávat do všech společenských vrstev, čímž se stal jedním z nejrozšířenějších sportů v tehdejším Československu.

Po válce se snažil tenis, stejně jako ostatní sporty navázat na prvorepublikové tradice a styky se zahraničím, což se po únoru 1948 setkala se značným odporem tehdejší vlády. Různé sankce vůči sportovním klubům a asociacím na sebe nenechali dlouho čekat. Docházelo k nucenému odvolávání hráčů, přejmenování klubů a mnohému dalšímu. Československý sport se tak dostal do mezinárodní izolace. To přinutilo část sportovců emigrovat, mezi nimi byla i česká tenisová legenda – Jaroslav Drobný.

V československém sportu v té době docházelo také k významným strukturálním změnám. Již rok po únorovém převratu došlo ke sjednocení československé tělovýchovy a sportu. Z tenisových klubů staly oddíly TJ a řídicím orgánem tenisu se stala ústřední sekce tenisu ČOS (Sokol). Tenis, podobně jako

například golf, v této době získal nálepku „buržoazního sportu“ a jeho rozvoj se značně zbrzdil. Zcela ustaly mezinárodní tenisové styky a s československým tenisem se ve světě přestalo pomalu počítat. Přesto bylo v roce 1951 obnoveno národní mistrovství Československa. A v následujících letech se přeci jen začalo pracovat na obnově slávy československého tenisu.

S nástupem 60. let začala obliba Československého tenisu stoupat. Dokazuje to i vítězství páru Suková – Javorský na Roland Garros v roce 1957.⁷¹ Věra Suková navíc v roce 1962 postoupila až do wimbledonského finále. I přes výron v kotníku, jež si způsobila v předvečer finálového zápasu, v něm uhrála výsledek 4:6, 4:6. Právě díky jejímu wimbledonskému finále se v následujících letech otevírají dveře i dalším českým tenistům. V polovině 60. let začala éra Jana Kodeše, který zvítězil na třech grandslamových turnajích (viz kapitola Osobnosti českého tenisu). Úroveň československého tenisu dokazuje i fakt, že si Mezinárodní tenisová federace (ILTF) roku 1969 vybrala Československo jako první ze zemí východního bloku na zasedání své konference.

Po událostech roku 1968 byly v důsledku federalizace státu v roce 1969 založeny dva nové tenisové svazy – Český tenisový svaz a Slovenský tenisový svaz. V tom samém roce vznikla také Československá tenisová asociace, jež se měla stát nadřazeným orgánem obou svazů. Asociace se pak v roce 1970 přejmenovala na Československý tenisový svaz. Po rozdělení Československa roku 1993 došlo k definitivnímu rozdělení a osamostatnění obou svazů na Český a Slovenský. Český tenisový svaz (ČTS) sídlí na pražské Štvanici. Je složen z několika nižších oblastních tenisových svazů jako například – Pražský, Jihočeský, Severomoravský apod. ČTK má na starosti zejména pořádání turnajů, sestavování žebříčku, registrace závodních hráčů, školení nových trenérů a rozhodčích.

Dalšími úspěšnými tenisty sedmdesátých a osmdesátých let byli František Pála otec pozdějšího finalisty French Open Petra Pály, Ivan Lendl, Tomáš Šmíd, Pavel Složil, Karel Nováček nebo Petr Korda. Z žen například Hana Mandíková, Jana Novotná, Věra Suková (rozená Pužejová) nebo její dcera a deblová partnerka Jany Novotné Helena Suková.

⁷¹ <http://www.sukova.org/en/node/10>; vyhledáno 18.2.2018

1.6 Osobnosti českého tenisu

1.6.1 Karel Koželuh

V období mezi světovými válkami bylo obvyklé, že se člověk nesespecializoval pouze na jeden sport, ale věnoval se hned několika, obvykle v závislosti na ročním období. Někteří sportovci byli natolik zdatní, že zvládali více sportů na velmi vysoké až profesionální úrovni. Tak to bylo i u jednoho z prvních profesionálních tenistů u nás Karla Koželuha (narozen roku 1895). Ten reprezentoval Československo hned v několika sportech – fotbale, ledním hokeji, avšak nejvíce úspěchů nasbíral v tenise. Patřil mezi nejlepší tenisové hráče světa na přelomu dvacátých a třicátých let. Stal se trenérem velkých amerických boháčů jako byl například Henry Ford mladší. Narodil se v roce 1895 v Praze. Jako malý si spolu se svými sourozenci začal přivydělávat jako sběrač míčků na tenisových kurtech LTC Praha. Nadaný Karel získal hned ve čtrnácti letech místo trenéra v Mnichově v klubu Iphitos.⁷² Po návratu do Čech nastoupil do útoku pražské Sparty se svým bratrem Františkem, kde je jako brankář jistil známý herec Vlasta Burian. V roce 1923 si připsal dva starty za československou fotbalovou reprezentaci. V té době byl fotbal či hokej pouze sezónními sporty. A tak pro nadaného sportovce jako byl Karel nebylo těžké se probojovat mezi špičku i v ledním hokeji. Za český tým pomohl vybojovat bronzovou medaili na mistrovství Evropy roku 1923 a o dva roky později se podílel na zisku hokejového titulu Mistrů Evropy. Po druhém evropském šampionátu v ledním hokeji se nadobro rozhodl zůstat u tenisu. Roku 1925 byl pozván na mistrovství světa do francouzského Deauville, kde se mu povedlo vybojovat prvenství. V následujících letech vyhrál titul mistra světa ještě šestkrát.⁷³

Karel trávil nějaký čas v Americe, když se dozvěděl o podepsání Mnichovské dohody a následné invazi fašistických vojsk do Československa. Usadil se na Floridě a věnoval se hlavně trénování. Po konci druhé světové války se vrátil zpět do Čech, postavil si svůj vysněný dům v Klánovicích. Úspěšným tenistou se stal i jeho mladší bratr Jan, několikanásobný mistr ČSR ve dvouhře a čtyřhře a člen československého daviscupového týmu.⁷⁴ Díky tomu, že se Karel tenisem živil, nemohl se účastnit

⁷² <http://www.reflex.cz/clanek/causy/73780/karel-kozeluh.html>; vyhledáno 1.3.2018

⁷³ <http://tenis95.webnode.cz/nejvetsi-hraci/>; vyhledáno 1.3.2018

⁷⁴ <http://www.ceskatelevize.cz/sport/ostatni/303577-karel-kozeluh-fred-astair-tenisovych-kurtu-fotbalovy-strelec-i-hokejovy-sampion/>; vyhledáno 1.3.2018

amatérských turnajů, a to včetně Grandslamů. Ve světě získával stále větší obdiv a stal se celebritou. Za svou tenisovou kariéru dokázal třikrát vyhrát profesionální mistrovství USA (1929, 1932 a 1937) i obdobný turnaj ve Francii (1930). Proslul dokonalým defenzivním stylem, při němž těžil ze své vytrvalosti, houževnatosti, skvělého pohybu po dvorci a neobyčejně přesné ruky. Osudnou se mu stala jedna cesta zpět do Klánovic, kdy zemřel při autonehodě. V roce 2006 byl uveden do mezinárodní tenisové Síně slávy.⁷⁵

Obrázek 5 - Karel Koželuh⁷⁶

1.6.2 Jaroslav Drobný

Jaroslav Drobný patřil mezi nejnadanější sportovce minulého století. Narodil se roku 1921 v Praze. K tenisu se dostal díky svému otci, který získal práci správce kurtů I. ČLTK. Malý Jaroslav tak na kurtech v podstatě vyrůstal. Začínal jako sběrač míčků při utkáních bohatých členů klubu, později na mezinárodních turnajích a exhibicích. Začal hrát v pěti letech a velmi rychle se zlepšoval. Samotný tenis mu však nestačil, a tak k němu přidala ještě hokej. Ve třinácti letech začal hrát za pražský klub LTC Praha. V juniorské kategorii již exceloval v obou sportech. V šestnácti letech se poprvé podíval na Wimbledon, kde sice vypadl v prvním kole, ale získal tím mnoho cenných zkušeností. Mezinárodní izolace českého sportu za nacistické okupace vedla neodvratně ke stagnaci českého špičkového tenisu. Drobný se tedy začal více

⁷⁵ https://www.lidovky.cz/stastny-zivot-vsestranneho-sportovce-karla-kozeluha-ukoncila-autonehoda-1t8-/lide.aspx?c=A151129_211038_lide_ELE; vyhledáno 1.3.2018

⁷⁶ <http://www.ceskatelevize.cz/sport/ostatni/303577-karel-kozeluh-fred-astair-tenisovych-kurtu-fotbalovy-strelec-i-hokejovy-sampion/>

soustředit na hokej. Díky pilnému tréninku se dostal do národního týmu, jemuž se povedlo vyhrát jak mistrovství světa roku 1947, tak i mistrovství Evropy v tomtéž roce. Jako reprezentační útočník startoval také na prvních poválečných olympijských hrách roku 1948 ve Svatém Mořici, odkud si československé mužstvo přivezlo stříbrnou medaili. V témže roce vyhrál Drobny svůj první grandslamový titul, a to v Paříži ve čtyřře, kde byl jeho spoluhráčem Švéd Lennhart Bergelin (pozdější trenér superhvězdy Björna Borga). Po několika konfliktech s tehdejším režimem se rozhodl emigrovat, načež se stal občanem Egypta. Jako egyptskému reprezentantovi se mu povedlo také vyhrát svůj první Wimbledon a dostat se mezi špičku světového tenisu.⁷⁷ V té době se mohl pyšnit již dvěma tituly z French Open, ale vyhrát v Anglii se mu do té doby stále nedařilo. Díky jeho výborné technice a rychlému podání se mu v jeho už třetím wimbledonském finále povedlo udolat australského mladíčka Kena Rosewalla. Jaroslav Drobny byl jedním z nejlepších a nejvšestrannějších sportovců Českých dějin. Zemřel v roce 2001 v Londýně a za své zásluhy v obou jeho sportech byl zařazen do mezinárodních síní slávy.⁷⁸

Obrázek 6 - Jaroslav Drobny⁷⁹

⁷⁷ Kalous, Kolář, 2015, 115–118

⁷⁸ <http://www.sinslavycslh.cz/jaroslav-drobny.html>; vyhledáno 4.3.2018

⁷⁹ Fotografie: https://secure.i.telegraph.co.uk/multimedia/archive/00730/sport-graphics-2004_730553a.jpg; Vyhledáno dne: 15.2.2018

1.6.3 Jan Kodeš

Kodeš se narodil roku 1946 v Praze. Věnoval se tenisu a fotbalu zároveň do chvíle, kdy v roce 1964 vyhrál juniorský turnaj Pardubická juniorka. O jeho tenisové kariéře bylo tedy rozhodnuto. V roce 1966 si Kodeš odbyl v Bratislavě proti Rakousku svou daviscupovou premiéru. Na počátku sedmdesátých let dvakrát za sebou zvítězil na French Open. Nejprve ve finále v Paříži v roce 1970 porazil Chorvata Franuloviče 6:2, 6:4, 6:0. Své vítězství obhájil o rok později proti Rumunovi Ilie Nastasovi s výsledkem 8:6, 6:2, 2:6, 7:5. Tento svůj úspěch podtrhl v roce 1971 ve Forest Hills na US Open, kde hned v úvodu zdolal „světovou jedničku“, wimbledonského vítěze Newcomba. Tráva na americkém Grand Slamu Kodešovi vyhovovala, a tak prošel až do finále, v němž po čtyřsetové bitvě prohrál s domácím hráčem Stanem Smithem.

Finále US Open si Jan Kodeš zopakoval v roce 1973, avšak nestačil na Australana Newcomba. O poznání úspěšnější byl na wimbledonském turnaji v témže roce. Ve vyhoceném semifinále proti britskému rodákovi Rogeru Taylorovi se mu povedlo po třech a půl hodinách a přerušení zápasu z důvodu deště zvítězit 8:9,9:7,5:7,6,4,7:5. Ve finále na něj čekal Alexandr Metreveli ze Sovětského svazu, který Kodeše vyřadil o tři roky dříve již prvním kole Wimbledonu. Tentokrát mu však Kodeš porážku oplatil a po vítězství 6:1, 9:8 a 6:3 získal svůj třetí grandslamový titul.

1.6.4 Martina Navrátilová

Martina se narodila roku 1956 do tehdejšího komunistického Československa. Její rodiče ji pojmenovali podle lyžařské boudy Martinovka v Krkonoších, kde oba působili jako instruktoři na lyžích. Od tří let již jezdila na lyžích a ve čtyřech začala hrát tenis. Její rodiče se rozvedli, když byla Martina ještě malá. Její otec po rozvodu trpěl depresemi, a nakonec spáchal sebevraždu. Martinina maminka se usadila v Řevnicích u Prahy a znovu se provdala za Miroslava Navrátila, po kterém Martina dostala i své příjmení. Martina měla se svým nevlastním otcem velmi dobrý vztah a on se také stal jejím prvním tenisovým trenérem. V devíti letech začala spolupracovat s Jiřím Parmou, který Martině pomohl s její dalším vývojem. Díky svému talentu se mohla Martina podívat do západních zemí. V roce 1973 se stala profesionální hráčkou. Když se v roce

1975 čeští tenisté připravovali na US Open,⁸⁰ zdálo se, že Martině nebude výjezd povolen z důvodu obav tehdejšího režimu z její emigrace. Martina, která s výpravou nakonec odjela, se skutečně rozhodla po skončení turnaje v USA zůstat. Jediný, komu o svých plánech řekla byl její nevlastní otec, jenž jí podpořil a varoval, aby nikomu jinému ani své matce tyto záměry nesdělovala. Šlo o velmi závažné a nebezpečné rozhodnutí, pokud navíc zvážíme fakt, že Martině bylo v té době pouhých 18 let. Existovalo totiž velké riziko, že se do své rodné země už nikdy nebude moci podívat a že se československá komunistická vláda bude chtít za Martininu emigraci její rodině pomstít. Martina získala americké občanství teprve o šest let později. Amerika v Martině probudila jak dobré, tak i problémovější stránky. Setkala se zde se vším, co byl v tehdejším Československu nemyslitelné – svoboda cestování, drahé věci, fast food. Během krátkého období přibrala deset kilo, což se odrazilo na jejích sportovních výkonech. Po nějaké době našla nového trenéra – dr. René Richardsonovou, která byla v té době poměrně kontroverzní osobností díky své transgenderové identitě. René pomohla Martině najít novou motivaci. Zejména její výkony na kurtu byly lepší než kdy jindy. V roce 1978 vyhrála svůj první Grand Slam. Ve finále Wimbledonu porazila svou tehdejší největší soupeřku, ale zároveň kamarádku, Američanku Chris Evertovou. Martiny forma však nebyla konzistentní. Jako jedna z prvních hráček projevovala své emoce na kurtu. To nebylo u tenisu té doby žádoucí. Z toho důvodu se k jejímu týmu připojila bývalá basketbalová hráčka Nancy Liebermanová. Společně změnily styl Martinina kondičního tréninku. Liebermanová navíc do týmu přivedla odborníka na výživu, který jí nasadil dietu založenou na uhlohydrátech. Tyto dvě změny vynesly Martinu na vrchol. Wimbledonské vítězství se jí povedlo rok poté obhájit ve finálovém zápase opět proti Chris Evertové a následně v roce 1981 vyhrát svůj třetí Grand Slam – Australian Open. Na začátku osmdesátých let byla nejdominantnější hráčkou v ženském světovém tenise. V letech 1981 až 1990 získala osmnáct grandslamových titulů, v dalších deseti se probjovala do finálového utkání. S její převahou na kurtě se zvyšovalo i její sebevědomí v osobním životě. Rozhodla se dát veřejně najevo svou sexuální orientaci. Díky tomu, že už nemusela nic skrývat a předstírat, nastala u Martiny další neporazitelná fáze. Spolu s její deblovou partnerkou Pam Schriverovou

⁸⁰ Dieter Schön, 1997, 74–75

ovládaly světovou čtyřhru během celých devadesátých let. Celkem Martina vyhrála 59 grandslamových titulů, osmnáct wimbledonských titulů (dvouhra, čtyřhra, a smíšená čtyřhra). Na pomezí let 1994/1995 zastávala post prezidentky WTA (ženské tenisové asociace). Ve své kariéře dokázala setrvat na pozici světové jedničky po dobu 332 týdnů, čímž drží v historických tabulkách druhé místo za Steffi Grafovou⁸¹. V dnešní době se pořád stále aktivně věnuje sportu, rodině a také se snaží silně angažovat v ženském hnutí a charitě.⁸²

Další stránka, ve které je Martina Navrátilová vyniká, je její sportovní dlouhověkost. Ještě v roce 2003 se radovala z vítězství z mixu s indickým tenistou Leanderem Paesem na Australian Open. Svou kariéru završila v roce 2006, kdy ve svých necelých padesáti letech vyhrála s Bobem Bryanem smíšenou čtyřhru na US Open.⁸³

Obrázek 7 - Martina Navrátilová na Wimbledonu⁸⁴

1.6.5 Ivan Lendl

Ivan se narodil roku 1960 v Ostravě do tenisové rodiny. Jeho matka Olga byla bývala profesionální hráčka, otec Jiří, také tenista, který se později stal dokonce prezidentem Československého tenisového svazu. Ivan se v mládí věnoval tenisu, lednímu hokeji a fotbalu. Na kolektivních sportech mu nevyhovovalo málo kontroly nad hrou, zatímco na tenise se mu líbilo, že je odkázán sám na sebe a za každou chybu

⁸¹ Dieter Schön, 1997, 74–75

⁸² <http://www.martinanavratilova.com/martina-s-story>; vyhledáno 5.3.2018

⁸³ <http://www.wtatennis.com/players/player/140007/title/martina-navratilova#bio>; vyhledáno 5.3.2018

⁸⁴ Fotografie: <https://www.thetimes.co.uk/article/wimbledon-quiz-the-winners-the-losers-the-illegal-clothing-zfm6pft63>; Vyhledáno dne: 15.2.2018

si zodpovídá sám. Již v 18 letech se stal profesionálním hráčem, poté co zvítězil na juniorském Roland Garros a Wimbledonu a byl vyhlášen mezinárodní tenisovou federací juniorským mistrem světa spolu s krajankou Hanou Mandlíkovou.⁸⁵ Lendl započal svoji kariéru v Československu, ale stejně jako Martina Navrátilová se rozhodl pro tichou emigraci do USA v roce 1986. Státní americké občanství Ivan Lendl získal až o šest let později. Díky své horlivosti a pilnosti dokázal během osmdesátých let, kdy byl na vrcholu své kariéry, získat celkem osm grandslamových titulů.⁸⁶ Jeho první získaný grandslam bylo French Open v roce 1984, kde porazil favorita Johna McEnroea. Na pařížských antukách vybojoval ještě další dvě prvenství v letech 1986 a 1987. Americké US Open ovládl celkem třikrát, a to hned tři roky po sobě v letech 1985, 1986, 1987. Na Australian Open se mu poštěstilo hned dvakrát, a to opět dva roky po sobě v letech 1989, 1990.⁸⁷ Jediný smolný grandslam pro něj byl Wimbledon. Dvakrát se dostal do finále, ale na vítězství nikdy nedosáhl. Jeho daviscupová reprezentace byla také velmi bohatá – byl důležitou součástí Československého daviscupového týmu od roku 1978 do 1985.⁸⁸ V roce 1980 se mu povedlo s Tomášem Šmídem vybojovat historicky první salátovou mísu pro Československo.⁸⁹ Po ukončení kariéry se usadil ve Spojených státech, kde se svou manželkou vychovává pět dcer. Také se hojně věnuje svému velkému koníčku – golfu.

1.6.6 Hana Mandlíková

Narodila se v Praze roku 1962. Sportovní talent zdělila po svém otci Vilému Mandlíkovi, který byl úspěšný atlet a bývalý olympionik a ligový fotbalista. Hana vyrůstala na kurtech pražské tenisové Sparty. V 17 letech vyhrála pardubickou juniorku a byla vyhlášena juniorskou mistryní světa, což byl pouze začátek její úspěšné kariéry.⁹⁰ Je držitelkou čtyř grandslamových titulů z dvouhry, třikrát se jí povedlo vyhrát Fed Cup. Společně s Helenou Sukovou vedla československý fedcupový tým k vítězství v letech 1983-1985.⁹¹ Svůj první grandslamový titul vybojovala v roce 1980 na Australian Open, které se jí popařilo vyhrát ještě jednou po sedmi letech. Tehdy se ve finále střetla

⁸⁵ Chvátal, Kreuz, 1993, 118

⁸⁶ Dieter Schön, 1997, 52–56

⁸⁷ <http://www.atpworldtour.com/en/players/ivan-lendl/1018/titles-and-finals>; vyhledáno 8.3.2018

⁸⁸ <https://www.tennisfame.com/hall-of-famers/inductees/ivan-lendl/>; vyhledáno 8.3.2018

⁸⁹ Dieter Schön, 1997, 52–56

⁹⁰ Chvátal, Kreuz, 1993, 118

⁹¹ <http://www.reflex.cz/clanek/causy/74001/hana-mandlikova.html>; vyhledáno 8.3.2018

s Martinou Navrátilovou, kterou porazila velmi těsně ve dvou setech. Další dva grandslamy získala na French Open (1981) a US Open (1985). Jediným nedosaženým grandslamovým titulem je Wimbledon, přestože se dvakrát probojovala až do finále. Po ukončení své profesionální kariéry se stala trenérkou Jany Novotné, kterou dokázala dovést až k vítězství právě na Wimbledonu. Dnes žije na Floridě a je hrdou matkou dvojčat – Elisabeth Hany a Marka Viléma.⁹²

1.6.7 Jana Novotná

Narodila se v Brně v roce 1968. Profesionální kariéru započala v roce 1987. Na počátku své kariéry excelovala převážně ve čtyřhře. V roce 1988 vybojovala stříbrnou medaili na olympiádě v Soulu a vítězství na poháru Federace (předchůdce Fed Cupu).⁹³ Se svou partnerkou Helenou Sukovou vévodily v roce 1990 světové deblové špičce. Povedlo se jim v jedné sezóně vyhrát čtyřhru na Wimbledonu, Australian Open a French Open. O rok později obhájily ještě jednou Wimbledonský titul. Jana poté začala spolupracovat se svou další deblovou spoluhráčkou, Gigi Fernandezovou. S tou se jí povedlo vyhrát další titul v ženské čtyřhře na French Open. Dvakrát se dostala do wimbledonského finále dvouhry, ovšem ani jednou se jí nepodařilo zvítězit, až roku 1998, kdy dokázala porazit Francouzsku Tauziatovou a zaslouženě pozvedla wimbledonský pohár.⁹⁴ Celkově Jana Novotná získala 12 grandslamových titulů z ženské čtyřhry, další čtyři v mixech a jeden z ženské dvouhry na zmíněném Wimbledonu. Z olympijských her si přivezla tři medaile – dvě stříbrné ze čtyřhry a jednu bronzovou z dvouhry na olympijských hrách v Atlantě 1996 (viz kapitola Český tenis na olympijských hrách). Jana Novotná zemřela v roce 2017 na následky závažné nemoci.⁹⁵

1.7 Současní čeští tenisté

Mezi nejvýraznější hráče posledního desetiletí patří například Tomáš Berdych, Radek Štěpánek, Lukáš Rosol, Andrea Hlaváčková, Lucie Šafářová, Karolína Plíšková, Petra Kvitová nebo Lucie Hradecká.

⁹² <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/archiv/1190189-mandlikova-kariera-ve-stinu-dvou-legend>; vyhledáno 8.3.2018

⁹³ <https://www.theguardian.com/sport/2017/nov/21/jana-novotna-obituary>; vyhledáno 10.3.2018

⁹⁴ <http://www.wtatennis.com/players/player/140029/title/jana-novotna#bio>; vyhledáno 10.3.2018

⁹⁵ Eduard Svítivý, 1998,37-43

Petra Kvitová je dvojnásobnou vítězkou Wimbledonu z let 2011 a 2014. V roce 2011 navíc triumfovala na uznávaném turnaji mistryň, což jí vyneslo celkově druhé místo na světovém žebříčku. V letech 2011, 2012, 2014, 2015 a 2016 dovedla české fedcupové družstvo k pěti titulům. V této statistice se tak stala nejúspěšnější českou reprezentantkou, když překonala čtyřnásobnou vítězku Helenu Sukovou. Z letních Olympijských her v Rio de Janeiru roku 2016 si přivezla bronzovou medaili.

Nynější vycházející hvězda české tenisové scény je Karolína Plíšková, jedna z nadaných dvojčat Plíškových. V roce 2017 se Karolíně podařilo stát se světovou jedničkou ve dvouhře. Na vrcholu žebříčku strávila celkově osm týdnů. Kromě toho vyhrála spolu s českým týmem Fed Cup v letech 2015,2016 a podařilo se jí dostat do finále US Open v roce 2016.

Tomáš Berdych je v současné době jedním z nejúspěšnějších českých tenistů. Držel se v top desítce žebříčku ATP od roku 2010 až do roku 2016, přičemž nejvýše byl hodnocen v roce 2015 na čtvrtém místě.⁹⁶ V roce 2010 se mu na Wimbledonu povedlo porazit Federera a Djokoviče předtím, než ho udolal ve finále Rafael Nadal. Úspěšná byla také jeho daviscupová účast. Podílel se na vítězství českého týmu v letech 2012 a 2013 a spolu s Radkem Štěpánkem se stal se stal nejúspěšnějším deblovým párem v historii České republiky i Československa.

Jedním z nejlepších českých tenistů posledních let je Radek Štěpánek. Svých největších úspěchů dosáhl ve čtyřhře, v níž získal dva grandslamové tituly. První na Australian Open v roce 2012, druhý o rok později na US Open. V obou případech byl jeho spoluhráčem indický tenista Leander Paes. Ve světovém žebříčku byl ve dvouhře nejlépe hodnocen na osmém místě v roce 2006. Poté co se s Paesem probojovali do semifinále londýnského Turnaje mistrů se mu povedlo vystoupat na čtvrté místo ve světovém žebříčku čtyřhry.⁹⁷ Obdobně jako u Tomáše Berdycha byla Štěpánkova daviscupová účast velmi bohatá. Reprezentoval Česko mezi lety 2003-2016 a podílel se na dvou českých výhrách. Z posledních Letních olympijských her v Rio de Janeiru si odvezl bronzovou medaili z mixu, kde byla jeho spoluhráčkou Lucie Hradecká.

⁹⁶ <https://www.atpworldtour.com/en/players/tomas-berdych/ba47/bio>; vyhledáno 12.3.2018

⁹⁷ <https://www.atpworldtour.com/en/players/radek-stepanek/s694/bio>; vyhledáno 12.3.2018

Lucie Hradecká a Andrea Hlaváčková zatím excelovaly převážně ve čtyřhře. Jejich největším společným úspěchem byla stříbrná medaile ve čtyřhře na Letních olympijských hrách roku 2012 v Londýně.

2 Historie novodobých olympijských her

Novodobé Olympijské hry jsou nejvýznamnější mezinárodní sportovní slavností současnosti a významnou kulturní událostí. Je to místo mezinárodního setkání mládeže, kde všichni mají společný cíl a sdílejí společné nadšení. Olympijské hry jsou ojedinelé svou politickou neutralitou, výchovným a kulturním pojetím, zásadou čestného soutěžení, přátelstvím mezi národy a světovým mírem. Vítězství na olympijských hrách je největším snem každého sportovce. Pokud se sportovci podaří zvítězit na olympijských hrách, považuje se to za jeden z největších vrcholů jeho kariéry, který nezdárka přinese popularitu jemu i konkrétnímu sportu v dané zemi. Mnoha sportovcům se povedlo zviditelnit jejich sport právě díky vítězství či účasti na olympijských hrách.⁹⁸

Obrázek 8 - olympijská vlajka⁹⁹

⁹⁸ Sábl 1976, 3–4

⁹⁹ Fotografie: https://www.irozhlas.cz/sport_ostatni-sporty/olympijske-hry-oslavuji-120-let-existence-o-jejich-obnoveni-se-zasadil-baron-de-coubertin_201604061311_szbynek; Vyhledáno dne: 15.2.2018

Olympijské hry se konají každé čtyři roky, přičemž se střídají letní a zimní olympijské hry. Jejich základními symboly jsou olympijské kruhy, zahajovací a závěrečný ceremoniál, olympijské heslo, olympijský oheň, olympijská pochodeň, olympijská štafeta, olympijská hymna a emblém. Propojené kruhy symbolizující pět jednotlivých kontinentů a jejich barvu.¹⁰⁰ Každé hry se pořádají na jiném místě, které se vybírá sedm let dopředu. Místo má na starosti připravit sportoviště a zázemí pro sportovce. Často tak hostující země nechávají vybudovat zcela nové stadiony či sportoviště pro určité sporty a samozřejmě olympijské vesnice – místo, kde všichni sportovci a jejich týmy pobývají v průběhu her. Na letních olympijských hrách sportovci momentálně soutěží ve 34 sportech a zimních olympijských hrách v sedmi sportech.¹⁰¹

2.1 Antické hry

Olympie – místo, kde se začaly psát dějiny olympijských her leží na řeckém poloostrově Peloponés.¹⁰² Nedá se přesně určit kdy se hry odehrávaly poprvé, avšak první seznam vítězů můžeme doložit k roku 776 př. n.l. „Tyto slavnosti atletů se pořádaly ve všech řeckých městech, ovšem nejslavnější byly čtyři. Panhelénské hry v Delfách, hry v korintské úžině, byly pořádány na počest boha Poseidóna, hry v Néméé, zasvěcené bohu Diovi a poslední nejznámější v Olympii“¹⁰³ Vedle náboženského pojetí měly hry navázat dobré vztahy mezi řeckými městy a vybudovat místo, kde by mladí atleti mohli poměřovat své síly a zlepšovat se. Celý helénský svět se scházel v Olympii, aby mohl být součástí olympijských her. První antické hry trvaly pouze jeden den, ty následující se dokázaly protáhnout až na pět dní.¹⁰⁴ Na hrách soutěžili převážně muži pocházející z dobrých řeckých rodin, kteří se rozhodli svůj život místo filosofii věnovat sportu. Během tréninku i soutěží museli být sportovci nazí. Proti slunci se chránili tak, že si nejprve celé tělo potřeli olivovým olejem a poté se vyváleli v písku. To je nejen chránilo před silnými slunečními paprsky, ale taktéž jim pomáhalo

¹⁰⁰ http://www.olympic.cz/docs/osmus/olympijske_symboly_a_ceremonialy.pdf; vyhledáno 20.3.2018

¹⁰¹ <http://www.olympic.cz/text/93--vsechny-sporty-oh>; vyhledáno 25.4.2018

¹⁰² <https://www.olympic.org/ancient-olympic-games/history-old>; vyhledáno 29.3.2018

¹⁰³ Schaller, Hennaux, 2004, 8

¹⁰⁴ Dovalil, Kolář, Konečná, Škoda, 2014, 10-13

udržet stálou tělesnou teplotu.¹⁰⁵ První a jedinou disciplínou do roku 728 př.n.l. byla tzv. „dromos“, neboli běh na jeden stadion. Dalšími disciplínami, které se během let přidaly byly například pětiboj, pěstní zápas (předchůdce boxu) a závody koňských spřežení. Vítězové olympiády již nebyli odměňováni pouze obyčejným vavřínovým věncem, ale stali se národními hrdiny, kteří získávali od měst privilegia jako stravu zdarma, nemuseli platit daně a dostávali další věcné dary. To byl začátek konce antických olympijských her. Někteří sportovci se stali profesionály a vstoupily do služeb toho, kdo je platil. Mít ve službách svého sportovce byla však velmi finančně nákladná věc, a tudíž si ji mohli dovolit jen aristokrati. V závodech spřežení se začalo používat časté zastrašování a podvody. Díky tomu se například mohl stát olympijským vítězem císař Nero, aniž by vůbec projel cílem. Vyhrál, jelikož se všichni jeho soupeři ze strachu raději vzdali. Hry tak pomalu ale jistě začala ovládat korupce a násilí a definitivně zmizely ze světa roku 394 n.l. poté co je císař Theodosius I. zakázal. Olympie byla zničena při nájezdu Góthů. Její zkázu dokonaly přírodní katastrofy – zemětřesení a následná potopa v šestém století našeho letopočtu. Díky těmto událostem oficiálně uhasl oheň antických olympijských her.¹⁰⁶

2.2 Pierre de Coubertin

S myšlenkou novodobých olympijských her přišel francouzský pedagog a historik Pierre de Coubertin. Pierre se narodil 1. ledna 1863 v Paříži.¹⁰⁷ Pocházel ze staré a bohaté šlechtické rodiny. Byl předurčen k dráze vojáka, kněze či diplomata.¹⁰⁸ Vzepřel se však rodinné tradici a našel smysl svého života v reformě pedagogiky a sportu. Sám aktivně provozoval box, šerm a tenis, vesloval, jezdil na koni i na kole.¹⁰⁹ Základem francouzského výchovně vzdělávacího systému bylo lyceum, a to školákům poskytovalo příliš jednostranné intelektuální vzdělávání. Coubertenovi se tento systém nelíbil a uvědomoval si, že nelze nadále přehlížet nedostatek tělesné výchovy. Vydal se

¹⁰⁵ <https://www.pyeongchang2018.com/en/blog/From-Ancient-to-Modern-The-History-of-the-Olympic-Games>; vyhledáno 29.3.2018

¹⁰⁶ Schaller, Hennaux, 2004, 9

¹⁰⁷ <https://www.thoughtco.com/modern-olympics-founder-pierre-de-coubertin-1773993>; vyhledáno 19.3.2018

¹⁰⁸ Kössl, Kroutil, 1979, 3

¹⁰⁹ <https://sport.aktualne.cz/ostatni-sporty/pierre-de-coubertin-muz-ktery-vzkrisil-moderni-olympiady/r~e4f7b37a526411e2b394002590604f2e/>; vyhledáno 19.3.2018

hledat inspiraci po celém světě. Nejprve zakotvil v Británii, kde pozoroval sportovce na univerzitách. Poté odcestoval do Švédska a Spojených států. Ve všech těchto zemích byla tělovýchova nezbytnou součástí každodenní výuky. Po návratu z cest sepsal tři knihy o pedagogice, ale příliš s nimi neprorazil.¹¹⁰ Jako zapálený historik svou životní misi nevzdával a přemýšlel dál. V té době prováděl německý archeolog Ernest Curtius výzkum, při kterém se mu podařilo odhalit starověkou Olympii spolu s dalšími poznatky o její historii. Výzkum Pierra inspiroval natolik, že se rozhodl vydat se na cestu obnovy olympijských her, jež byly zakázány v roce 393 n.l. císařem Theodosiusem. Jeho slovy: "Jestliže Německo vyneslo na světlo trosky Olympie, proč by pak Francie nemohla vzkřísit její starou slávu?".¹¹¹

Obrázek 9 - Pierre de Coubertin¹¹²

Na jubilejním zasedání Unie francouzských spolků pro atletické sporty (USFSA) roku 1892 v pařížské Sorbonně se Coubertin poprvé zmínil o myšlence obnovy antických olympijských her. Setkal se však s nepochopením, které trvalo ještě nějakou chvíli. Jako generální tajemník USFSA byl Coubertin pověřen zorganizovat mezinárodní kongres, jehož hlavním tématem měla být otázka amatérismu ve sportu.¹¹³ Coubertin tuto problematiku použil v podstatě jako záminku a šel dál za svým cílem pro obnovu olympijských her. Tento kongres pro něj byl nadmíru úspěšným. Odhlasovalo se

¹¹⁰ Pacut, Kosík, 2009, 12

¹¹¹ Schaller, Hennaux, 2004, 12–13

¹¹² Fotografie: https://sport.lidovky.cz/poprvе-za-doping-v-minulosti-se-z-her-vylucovalo-za-rasismus-apartheid-a-dalsi-1yi-/ostatni-sporty.aspx?c=A171206_120929_ln-sport-ostatni_atv; Vyhledáno dne: 15.2.2018

¹¹³ Dovalil, Kolář, Konečná, Škoda, 2014, 10-13

obnovení olympijských her a k tomu byl poslední den založen Mezinárodní olympijský výbor (MOV). Nakonec bylo odsouhlaseno, že první olympijské hry se budou konat již roku 1896 v Athénách. Pierre byl zvolen prvním předsedou MOV a tuto funkci vykonával až do poloviny dvacátých let 20.století. Roku 1937 náhle zemřel v Ženevě a na základě jeho posledních přání bylo jeho tělo pochováno v Lausanne. Jeho srdce je uloženo symbolicky v řecké Olympii.¹¹⁴

2.3 Mezinárodní olympijský výbor

Mezinárodní olympijský výbor byl založen roku 1892 v rámci zasedání Unie francouzských spolků pro atletické sporty (USFSA) v pařížské Sorbonně. Členstvo tohoto výboru se skládalo ze dvou Francouzů, dvou Britů a dále ze zástupců zemí jako Řecko, Rusko, Švédsko, Rakousko-Uhersko, Spojené státy, Argentina, Nový Zéland a v té době neznámého českého gymnazijního profesora Jiřího Gutha, zastupujícího český národ.¹¹⁵

Pierre de Coubertin zastával funkci prezidenta mezinárodního olympijského výboru v letech 1896-1925. V roce 1915 se rozhodl přemístit základnu výboru z Paříže do švýcarského Lausanne, kde se nachází dodnes.

Poslání Mezinárodního olympijského výboru je přesně definováno v Olympijské chartě. Mezi jeho činnosti patří mimo jiné právě pořádání olympijských her. Dále Mezinárodní olympijský výbor zodpovídá za podporu sportu po celém světě a snaží se vzdělávat mládež ve sportu – ukázat, co všechno jim může sport nabídnout. Nedílnou součástí je také dlouhodobý boj proti dopingu a eliminace násilí ve sportu.¹¹⁶

Od vzniku novodobých olympijských her se řešila otázka vstupu profesionálních sportovců na olympijské hry. Pierre de Coubertin byl zásadní odpůrce této myšlenky. Ovšem jeho nástupci byli již rozdílnějších názorů. Američan Avery Brundage stál v čele MOV v letech 1952-1972 a byl historicky snad největším odpůrcem startu profesionálních sportovců na OH. Jeho irský nástupce Lord Killian, který působil na

¹¹⁴ <https://www.olympic.org/news/president-bach-pays-tribute-to-pierre-de-coubertin-on-the-anniversary-of-his-death>; vyhledáno 19.3.2018

¹¹⁵ Kössl, Kroutil, 1979, 4

¹¹⁶ Schaller, Hennaux, 2004, 7

postu prezidenta do roku 1980, byl již liberálnější.¹¹⁷ Uvědomoval si, že tato problematika není tak jednoznačná, proto nastalo období jednání o otevření her všem sportovcům. V roce 1974 na Olympijském kongresu ve Varně bylo ustanoveny určité ústupky vůči olympijským sportovcům jako například finanční příspěvky na stravu ubytování či dopravu, poté náhradu ušlé mzdy či vysokoškolská stipendia. Brány profesionálním sportovcům otevřelo však teprve rozhodnutí MOV, kdy byl v jeho čele španělský diplomat Juan Antonio Samaranch (1980-2001). Svoji náruč otevřela olympijská rodina všem sportovcům, tedy i tenistům, v roce 1988 na Olympijských hrách v Soulu. Od té doby zanikl rozdíl mezi profesionalismem a amatérismem ve sportu a sportovci mohou vykonávat sport jako své povolání.¹¹⁸

2.3.1 Založení a počátky českého olympijského výboru

Český olympijský výbor, čeští sportovci, a především Jiří Stanislav Guth-Jarkovský stáli u zrodu moderního olympijského hnutí. 23. června 1894, kdy probíhal kongres pro obnovení olympijských her, byl jmenován Mezinárodní olympijský výbor a jeho členové. Fakt, že se na tomto zasedání MOV rozhodlo, že olympijské hnutí budou propagovat a organizovat nikoli státní, ale národní olympijské výbory, umožnil československým sportovcům vystupovat na olympijských hrách až do předválečných her roku 1912 jako samostatná výprava a rovnocenný partner všech ostatních národů, přestože neměli vlastní stát. Český výbor pro hry olympijské byl založen 18.května 1899, čímž se řadí mezi nejstarší národní olympijské výbory v Evropě.¹¹⁹ Jeho prvním předsedou byl již zmíněný Jiří Stanislav Guth-Jarkovský, který na této pozici vytrval do roku 1929. V současné době stojí v čele ČOV Jiří Kejval, který nastoupil do funkce v roce 2012.¹²⁰

Hlavním posláním Českého olympijského výboru je podle Olympijské charty především rozvíjení a šíření olympijských ideálů a zastupování a zabezpečení účasti České republiky na olympijských hrách.¹²¹ Dalšími významnými aktivitami ČOV je udílení cen Jiřího Gutha-Jarkovského sportovcům za skvělé sportovní výsledky

¹¹⁷ GOLDSTEIN, Richard. *Lord Killanin, Olympic Leader, Dies at 84* (26.4.1999) [12.4.2018]. <<https://www.nytimes.com/1999/04/26/sports/lord-killanin-olympic-leader-dies-at-84.html>>

¹¹⁸ Stloukalová, 2008, 68–84

¹¹⁹ Schůtová, Havránková, Saurová, 2012, 5

¹²⁰ <http://www.olympic.cz/text/14--predseda-a-mistopredsedove>; vyhledáno 19.4.2018

¹²¹ <http://www.olympic.cz/text/9--zakladni-informace>; vyhledáno 19.4.2018

v uplynulé sezóně.¹²² Od roku 2003 pořádá každoročně (střídavě letní a zimní) Olympiádu dětí a mládeže, což je projekt určený hlavně k rozšíření sportu mezi dětmi a mladistvými. Jedná se o obdobu „velké“ olympiády a děti si zde mohou vyzkoušet atmosféru olympijských her. ODM pořádá Český olympijský výbor ve spolupráci s jednotlivými kraji České republiky.¹²³

2.4 I. Olympijské hry v Aténách

Na přípravu prvních olympijských her měl nově založený olympijský výbor pouhé dva roky. 6. dubna 1896 byly novodobé olympijské hry v Aténách zahájeny.¹²⁴ Zahajovací ceremoniál proběhl v přítomnosti řeckého krále Jiřího I. na nově zrekonstruovaném Panathénském stadiónu určeném pro 60 000 diváků. Her se zúčastnilo 245 závodníků, tehdy pouze mužů, ze čtrnácti zemí, soutěžících v devíti sportech – atletika, cyklistika, gymnastika, plavání, střelba, šerm, tenis, vzpírání, zápas. Hned po zahájení začaly běžecké závody, které pokračovaly i v dalších dnech. Následoval šerm v paláci Zappeiron, sportovní střelba, cyklistika na nově otevřeném velodromu, gymnastické soutěže a zmíněné plavání.¹²⁵

Nejvíce medailí získala na prvních olympijských hrách výprava Ameriky. Nejúspěšnějším sportovcem se stal Němec Carl Schuhmann, který v zápasu a gymnastice vybojoval čtyři zlaté medaile, následován francouzským cyklistou Paulem Massonem se třemi zlatými medailemi. Řekové vkládali největší naděje do běžců. Tuto disciplínu brali jako záležitost osobní cti, tradice a národního dědictví. Nakonec je nezklamal domácí běžec Spyridon Louis, který vybojoval zlato v královské disciplíně – maratonu. Čtyřicetikilometrovou vzdálenost z Marathónu do Athén se mu podařilo zdolat za dvě hodiny a 58 minut.¹²⁶ Všichni vítězové obdrželi stříbrnou medaili, olivovou ratolest a diplom. Čeští sportovci v Aténách nestartovali, účastnil se jich

¹²² <http://www.olympic.cz/text/10--historie>; vyhledáno 19.4.2018

¹²³ Mezinárodní olympijský výbor, 2016, 34-38

¹²⁴ Kolář, Waic, Kössl, 1999, 9

¹²⁵ Schaller, Hennaux, 2004, 14-25

¹²⁶ Schaller, Hennaux, 2004, 14–25

pouze člen mezinárodního olympijského výboru Jiří Guth Jarkovský.¹²⁷ Hry skončily 15. dubna 1896 a byly považovány za nenadálý úspěch.

Obrázek 10 - Plakát k první novodobé olympiádě v Athénách 1896¹²⁸

¹²⁷ <https://www.olympic.cz/olympiada/10--ateny-1896>; vyhledáno 16.4.2018

¹²⁸ Fotografie: <https://www.olympic.cz/media/olympiada/10>; Vyhledáno dne: 16. 4. 2018

3 Tenis na olympijských hrách

Obrázek 11 - Olympijský míček ¹²⁹

Tenis se poprvé představil hned na historicky prvních novodobých olympijských hrách v Aténách roku 1896. Byl zastoupen hned ve dvou disciplínách – dvouhře a čtyřhře. Stejně jako ostatních sportů se i tenisového turnaje účastnili pouze muži. Kurty se nacházeli uprostřed dráhy cyklistického velodromu. Prvním historickým vítězem olympijských her ve dvouhře byl Irský tenista John Boland.¹³⁰ Ten přijel na hry pouze jako divák. Jeho řecký kamarád se ale rozhodl ho zapsat na soupisku hráčů tenisového turnaje, což se ukázalo jako výborný nápad. Čtyřhru vyhrál opět Boland spolu s Němcem Friedrichem Traunem.¹³¹

Na následujících hrách v Paříži roku 1900 došlo k mnoha inovacím, co se týče bílého sportu. Poprvé v historii byla umožněna účast ženám. Objevily se zde také nové sportovní disciplíny jako smíšená čtyřhra. První zlatou medaili v ženské dvouhře

¹²⁹ FOTOGRAFIE: [HTTPS://WWW.OLYMPIC.ORG/NEWS/A-BRIEF-HISTORY-OF-TENNIS](https://www.olympic.org/news/a-brief-history-of-tennis); 16. 4. 2018

¹³⁰ <https://www.olympic.org/athens-1896/tennis/doubles-men>; vyhledáno 16.4.2018

¹³¹ <https://www.olympic.org/news/a-brief-history-of-tennis>; vyhledáno 16.4.2018

vybojovala trojnásobná wimbledonská vítězka Charlotte Cooperová, která ve dvojici s dalším wimbledonským šampionem R. F. Dohertym získala zlatou medaili i v mixu.¹³²

Obrázek 12 - První olympijská vítězka Charlotte Cooper¹³³

Tenis zůstal součástí olympijského programu do roku 1924 kdy byl na čas vyřazen ze seznamu olympijských sportů, kvůli neshodám mezi Mezinárodním olympijským výborem a Mezinárodní lawn tenisovou federací (dnes ITF).¹³⁴

Po dlouhé přestávce se roku 1968 tenis vrátil na olympijské hry do Mexika, ovšem pouze coby ukázkový sport. To samé se opakovalo na olympijských hrách v Los Angeles roku 1984. Oficiální návrat tenisu na olympijské hry se odehrál na olympijských hrách v Soulu roku 1988. Od té doby je jedním ze stálých olympijských sportů.¹³⁵ Korejská olympiáda byla zároveň velmi štědrá pro české tenisty. Miloslav Mečíř získal zlatou medaili ve dvouhře mužů, ke které přidal se svým deblovým partnerem Milanem Šrejberem bronzovou medaili ze čtyřhry. Úspěch završila dvojice Novotná – Suková, která si přivezla stříbrnou ze čtyřhry žen.

Na Olympijských hrách v Barceloně roku 1992 se v rámci olympijského turnaje sešla první top pětka světových hráčů – Jim Courier, Stefan Edberg, Boris Becker, Goran Ivanišević a Pete Sampras. Zlatou medaili si však nakonec odvezl hráč z páté desítky

¹³² <http://library.la84.org/OlympicInformationCenter/OlympicReview/1981/ore169/ORE169p.pdf>; vyhledáno 3.4.2018

¹³³ Fotografie: <https://www.olympic.org/news/a-brief-history-of-tennis>; Vyhledáno dne 15. 2. 2018

¹³⁴ <http://www.rio.itftennis.com/olympics/history/%2Folympics%2Fhistory%2Foverview>; vyhledáno 3.4.2018

¹³⁵ <https://www.olympic.org/news/a-brief-history-of-tennis>; vyhledáno 3.4.2018

světového žebříčku¹³⁶ Švýcar Marc Rosset, který při své cestě na vrchol porazil jak Couriera tak Ivaniševiče. Mužskou čtyřhru vyhrál německý pár Boris Becker a Michael Stich, čímž vyvrátili přesvědčení veřejnosti, že nejlepší světový tenisté neberou olympijské hry vážně.

Španělská hráčka Conchita Martínezová byla první, které se povedlo získat medaili na třech různých olympijských hrách. Všechny tři medaile Conchita získala ve čtyřhře. Svou první medaili vybojovala před domácím publikem na olympijských hrách v Barceloně roku 1992, kde se spojila na čtyřhru s krajankou Arantxou Sanchez Vicariovou, kde ve finále podlehly americké dvojici. O čtyři roky později v Atlantě opět s Arantxou dosáhly na bronzovou medaili. Svou olympijskou sbírku završila v roce 2000 stříbrnou medailí v australském Sydney.

Olympijská hry v Atlantě v roce 1996 znamenaly pro americký národní tenisový tým medailové žně. Američané vyhráli tři ze čtyř možných zlatých tenisových medailí. Národními hrdiny se stali Andre Agassi a Lindsay Davenportová, když oba vybojovali zlaté medaile ve dvouhře. Přestože Agassi byl ve čtvrtfinále málem diskvalifikován, jelikož nedokázal ovládat své emoce i své podání. Lindsay se ve finále setkala se Španělkou Arantaxou Sánchez Vicariovou kterou dokázala porazit 7:6, 6:2. Třetí zlato získalo duo Gigi Fernándezová a Mary Joe Fernándezová, které porazily ve finále české reprezentantky Janu Novotnou s Helenou Sukovou. Zbývající medaili z mužské čtyřhry získala australská dvojice Todd Woodbridge a Mark Woodforde, která se tak zasloužila o historicky první zlatou tenisovou medaili pro Austrálii.

Na australskou půdu do Sydney se hry přesunuly v roce 2000, kde exceloval převážně ruský tenista Jevgenij Kafelnikov. Ten byl po vítězství na Australian Open roku 1999 ve skvělé formě připraven na olympijské hry. Turnajem prošel bez zaváhání a domů si odvezl zlato.¹³⁷

Ženské disciplíny byly v Sydney pod taktovkou sester Williamsových. Zlatou medaili ve dvouhře vybojovala Venus. Ve finále se setkala s ruskou tenistkou Elenou Dementievovou, na kterou neměla dobré vzpomínky z jejich posledního vzájemného setkání na Fed Cupu o rok dříve. Přes celkové vítězství amerického fedcupového týmu

¹³⁶ <http://www.atpworldtour.com/en/players/marc-rosset/r214/rankings-history>; vyhledáno 5.4.2018

¹³⁷ Sommer, 2003, 264–265

4:1 zaznamenala Dementievová jediný ruský bod právě proti Venus Williamsově. Američance se však podařilo porážku Rusce oplatit a získala olympijské zlato.¹³⁸ Se svou sestrou Serenou navíc Venus získala i deblové zlato poté, co ve finále rozdrtily nizozemský pár 6:1, 6:1.

Změnou, která při hrách v Sydney proběhla bylo rozhodnutí, že se mužům za jejich výkony na olympiádě budou přičítat body na světovém žebříčku (ATP). O čtyři roky později v Athénách se body začaly do žebříčku (WTA) přičítat i ženám.

Po olympijských hrách v Soulu (1988) se v tenisové společnosti uchytil výraz „Golden Slam“ neboli „Zlatý Slam“. Což je výhra všech čtyřech grandslamů v jednom roce a zlaté medaile z olympijských her. To se podařilo jediné tenistce na světě Steffi Grafové.

„Golden Slam“ se stal novým lákavým cílem pro nejlepší profesionální tenisty. I když už nebylo prioritou ho splnit během jedné sezóny, ale alespoň v průběhu celé kariéry. Jeden z nejlepších hráčů devadesátých let a přelomu tisíciletí André Agassi vyhrál zlatou medaili ve dvouhře na olympijských hrách v Atlantě roku 1996. O tři roky později na French Open získal do sbírky svůj poslední grandslam a tím celkově také dosáhl na „Golden Slam“. Španělský supertalent Rafael Nadal vybojoval zlatou medaili na olympiádě v Pekingu roku 2008 a v Rio de Janeiru 2016 další zlatou ze čtyřhry, kde byl jeho spoluhráčem Marc López. K tomu má na svém kontě prozatím šestnáct vítězství na jednotlivých grandslamech. Sestry Williamsovy nasbíraly dohromady devět olympijských medailí z toho osm zlatých. Jejich olympijská kariéra začala v Sydney roku 2000 kde vybojovaly první zlatou v ženské čtyřhře. Venus si k tomu přidala zlatou medaili i ve dvouhře. V Pekingu obhájily vítězství v ženské čtyřhře. Na další letní olympiádě v Londýně brala tentokrát zlato ve dvouhře Serena a ve čtyřhře už potřetí v řadě excelovaly společně a braly zlato. Starší sestra Venus Williamsová má ještě o jednu olympijskou medaili víc, díky stříbrné medaili ze smíšené čtyřhry na olympijských hrách v Rio de Janeiru. To z ní udělalo tenistku s nejvíce olympijskými medailemi.

Vítězství na olympijských hrách začalo být v tenisovém světě velkou prestiží a cílem profesionálních hráčů. Mezi vítěze olympijských her patří ty největší jména

¹³⁸ <https://www.olympic.org/venus-williams>; vyhledáno 5.4.2018

tohoto sportu jako například Andre Agassi, Boris Becker, Novak Djokovič, Stefan Edberg, Roger Federer, Steffi Grafová, Goran Ivanišević, Andy Murray, Rafael Nadal, Gabriela Sabatiniová, Arantxa Sanchez Vicariová nebo Venus a Serena Williamsovy.¹³⁹ Pro některé hráče se staly hry vrcholem jejich kariéry – například chilský tenista Nicolas Massu, kterému se podařilo nečekaně vyhrát dvě zlaté medaile na olympiádě v Athénách roku 2004, kde ve finále mužského singlu porazil Američana Mardyho Fisha.¹⁴⁰ Na čtyřhru se Massu spojil se svým krajanem Gonzalezem. Ve finále se společně postavili proti německému páru Nicolas Kiefer a Rainer Schuettler, a Massu získal druhou zlatou medaili.

Pro někoho jsou olympijské hry pouze začátek hvězdné kariéry. Takto tomu bylo například u britského tenisty Andy Murrayho na olympijských hrách v Londýně roku 2012.¹⁴¹ Tomu se povedlo ve 25 letech vyhrát zlatou medaili ve dvouhře, ke které přidal stříbrnou ze smíšené čtyřhry, která se na olympijské hry vrátila po 88 letech. Hrál se na travnatých dvorcích All England Lawn tenisového klubu. Na smíšenou čtyřhru nastoupil s tehdy osmnáctiletou Laurou Robsonovou. Ve finále podleli běloruskému páru – Victoria Azarenková a Max Mirnyi Pro Bělorusko to byl legendární moment, jelikož to byla první zlatá tenisová medaile. Tehdy nikdo netušil, že Andy bude o několik let později jedničkou světového žebříčku, a daviscupovým vítězem se třemi vyhranými grandslamy – dvě vítězství z Wimbledonu (2013,2016) a US Open (2012). Na dalších letních olympijských hrách v Rio de Janeiru 2016 navíc obhájil londýnské singlové zlato, což se za celých 120 let olympijské historie doposud nikomu nepodařilo.

Dva legendární hráči nového tisíciletí Roger Federer a Rafael Nadal mají oba na svém kontě dvě olympijské medaile. Federer se může pyšnit medailí z olympijských her v Pekingu roku 2008. Společně se svým spoluhráčem Stanem Wawrinkou se nenechali nikým zastavit a vybojovali zlatou medaili.¹⁴² Na následujících hrách v Londýně prohrál ve finále dvouhry s již zmiňovaným Andy Murraym a odnesl si stříbrnou medaili.¹⁴³

¹³⁹ <http://www.rio.itftennis.com/olympics/history/%2Folympics%2Fhistory%2Foverview>; vyhledáno 13.4.2018

¹⁴⁰ <http://www.atpworldtour.com/en/players/nicolas-massu/m655/bio> vyhledáno; 13.4.2018

¹⁴¹ <https://www.olympic.org/news/a-brief-history-of-tennis>; vyhledáno 13.4.2018

¹⁴² <https://www.olympic.org/roger-federer>; vyhledáno 20.4.2018

¹⁴³ <http://www.atpworldtour.com/en/players/roger-federer/f324/bio>; vyhledáno; 20.4.2018

Nadalovi se podařilo v roce 2008 zvítězit na French Open, Wimbledonu a svou vítěznou sérii zakončil zlatem z olympijských her. O osm let později byl vlajkonošem Španělska na zahajovacím ceremoniálu. Na hry nepřišel v nejlepší formě, díky několika zraněním trápícím ho skrze celou sezónu. Do mužské čtyřhry nastoupil s odhodláním vedle svého dobrého kamaráda Marka Lopeze a podařilo se jim probojovat do finále. Zde je čekal dlouhý boj proti rumunskému páru Horia Tecau a Florin Mergea. Nakonec vybojovali poslední bod a mohli slavit vítězství. Pro Rafaela Nadala to byla druhá zlatá medaile z olympijských her.¹⁴⁴

3.1 Český tenis na olympijských hrách

Čeští a Českoslovenští tenisté dosahovali za posledních 122 olympijských let mnoha úspěchů. Bohužel jejich výsledky často ovlivňovala politická situace, díky níž se mnoho sportovců rozhodlo opustit Československo a pěstovat svůj sport v zemi s lepším zázemím a podmínkami. Příkladem českých rodáků, kteří dosáhli svých největších úspěchů pod vlajkou jiné země jako jsou Jaroslav Drobný, Ivan Lendl, Martina Navrátilová nebo Hana Mandlíková.

Prvních úspěchů dosáhl český tenis na olympijských hrách v Paříži roku 1900. Německá tenistka Hedvika Rosenbaumová, která přestože v Paříži startovala jako soukromá osoba nezávisle na Českém olympijském výboru, uvedla jako místo původu Prahu. Její dva bronzové medaile se proto započítávají mezi úspěchy českých sportovců. První bronzovou medaili Rosenbaumová vybojovala v ženské dvouhře, druhou ve smíšené čtyřhře, kde se spojila s britským tenistou Archibaldem Wardenem.¹⁴⁵

Olympijské hry ve švédském Stockholmu roku 1912 znamenaly pro české sportovce medailový půst, avšak svou konkurenceschopnost dokázali hned dvěma čtvrtými místy. Český tenista Ladislav Žemla skončil těsně pod stupni vítězů stejně jako družstvo šavlistů. Jedinou útěchou byla Žemlovi alespoň zvláštní cena za nejdokonalejší styl.¹⁴⁶

¹⁴⁴ <https://www.olympic.org/rafael-nadal>; vyhledáno 20.2018

¹⁴⁵ <https://www.olympic.cz/sportovec/1495--hedvika-rosenbaumova>; vyhledáno 25.4.2018

¹⁴⁶ Kovář, Koliš, 2004, 310–311

Krátce po skončení první světové války se konaly olympijské hry v Antverpách (1920). Zde se čeští tenisté konečně prosadili – česká smíšená dvojice Milada Skrbková s Ladislavem Žemlou vybojovala bronzovou medaili. Následovalo vyřazení tenisu ze seznamu olympijských sportů a již zmíněná dlouhá olympijská pauza.

Na program OH se tenis definitivně vrátil teprve koncem osmdesátých let na hrách v Soulu (1988). Jihokorejská olympiáda neblaze proslula častými dopingovými skandály, pro československé tenisty však znamenala historický úspěch. Československá výprava zde získala celkem osm medailí, přičemž tenisté vybojovali hned tři z nich. O nejcennější zlatou medaili se postaral tenista Miloslav Mečíř ve dvouhře, ke které společně s Milanem Šrejbrem přidal bronz ze čtyřhry. Miloslav Mečíř, rodák ze slovenské Bojnice přijel na olympijské hry v dobré formě. V semifinále porazil Švéda Edberga, trojnásobného grandslamového vítěze a ve finále Američana Tima Mayotta. Během své kariéry se potýkal se silnými problémy zad, kvůli kterým byl o dva roky později nucen v pouhých 26 letech ukončit kariéru. Dodnes je jediným z československých a českých reprezentantem, který dokázal vyhrát zlatou olympijskou medaili v tenise.¹⁴⁷

Druhou medaili v Soulu přidaly tenistky Jana Novotná s Helenou Sukovou, které zde vybojovaly ve čtyřhře stříbrnou medaili. V turnaji měly velmi dobře našlápnuto, když v semifinále porazily německé favoritky Grafovou a Kohdeovou. Bohužel ve finále podlehly ve třetím setu 8:10 americkému páru Shiverová – Garrisonová.

¹⁴⁷ Schaller, Hennaux, 2004, 329

Obrázek 13 - Miloslav Mečíř na olympiádě v Soulu¹⁴⁸

Na OH v Atlantě roku 1996 se čeští tenisté zasloužili o dvě medaile. Byla to olympiáda výroční, jelikož to bylo přesně sto let od prvních novodobých olympijských her v Aténách roku 1896.¹⁴⁹ O stříbrnou medaili se postarala známá dvojice Jana Novotná – Helena Suková, které prohrály ve finále proti americké dvojici Mary Joe Fernandezová a Gigi Fernandezová. Novotná navíc přidala bronz ze ženské dvouhry, oplatila porážku Američance Mary Joe Fernandezové.¹⁵⁰

Do Londýnské metropole se roku 2012 vydalo 133 českých sportovců, kteří se vrátili se stejným počtem medailí jako z Atlanty, a to celkem třinácti. Za tenis vybojoval stříbrnou medaili pár Andrea Hlaváčková s Lucií Hradeckou, které tak po 16 letech navázaly na Helenu Sukovou a Janu Novotnou. Vítězky Roland Garros z roku 2011 přijely na olympijské hry plné nadějí. Ve čtvrtfinále porazily suverénně Číňanky 6:3, 6:3. V dalším zápase na ně čekal americký pár Raymondová – Huberová, které rovněž porazily 6:1,7:6. Podlehly až ve finále sehraným sestrám Williamsovým 6:4 6:4. Česká favoritka Petra Kvitová a vítězka Wimbledonu z minulého roku vypadla již v druhém kole proti Rusce Kirilenkové.¹⁵¹

¹⁴⁸ Fotografie: <https://www.olympic.cz/media/olympiada/45>; Vyhledáno dne: 22.4.2018

¹⁴⁹ <http://www.olympic.cz/olympiada/49--atlanta-1996>; vyhledáno 22.4.2018

¹⁵⁰ Kovář, Koliš, 2004, 332

¹⁵¹ Cícha, 2012, 35-114

Letní olympijské hry v Rio de Janeiru 2016 byly pro české tenisty rovněž vydařené. Již zmíněnou bronzovou medaili ze smíšené čtyřhry Radka Štěpánek a Lucie Hradecké, doplnila ženská dvojka Lucie Šafářová a Barbora Strýcová další bronzovou medailí z ženské čtyřhry. Třetí a zároveň poslední bronz získala Petra Kvitová z ženské dvouhry.

Obrázek 14 - Radek Štěpánek a Lucie Hradecká na OH 2016

Česká výprava se musela obejít bez účasti dvou elitních hráčů – Tomáše Berdycha a Karolíny Plíškové, kteří se nezúčastnili kvůli obavám z viru Zika. Čeští tenisté byli i tak ve velmi dobré sestavě. Měli velmi blízko ke čtyřem cenným kovům, ale museli se spokojit jen se třemi. Petra Kvitová postoupila ve dvouhře žen mezi nejlepší čtyřku. Postupně porazila Maďarku Babosovou, Dánku Wozniackou, Rusku Makarovovou a Svitolinovou z Ukrajiny. V semifinále ji zastavila až Portoričanka Puigová, která později vyhrála celý turnaj a získala historicky první zlatou medaili pro Portoriko. V zápase o bronz ji tedy čekala Američanka Madison Keysová, kterou zdolala 7:5, 2:6, a 6:2 a mohla se radovat ze své první olympijské medaile. Dvojici Lucii Šafářové a Barboře Strýcové, která byla sestavena na poslední chvíli poté co Karolína Plíšková odřekla účast, se povedla obrovská senzace hned v prvním kole, když dokázaly vyřadit sestry Williamsovy 6:3 a 6:4, čímž ukončily jejich vítěznou olympijskou sérii. Poté prošli přes Kanadanky a Italky do semifinále. Zde se postavili ruskému páru Makarovová a Vesninová. Po velmi vyrovnaném zápase podlehly Ruskám 7:6 a 6:4. Druhá česká dvojice Andrea Hlaváčková a Lucie Hradecká, obhájkyně stříbra z Londýna

hrály v druhém semifinále se švýcarskou dvojicí Hingisová, Bacšinszká. První set získala naše dvojice, ve druhé sadě po nešťastné události, kdy Hingisová zahrála prudký volej přímo Hlaváčkové na oko se dostaly Švýcarky do vedení a zakončily zápas posledním vítězným setem. V souboji o bronz se tak setkaly dvě české dvojice proti sobě. Před utkáním zjistili lékaři Hlaváčkové frakturu kůstky pod okem a doporučili jí k dalšímu zápasu nenastoupit. To ji ovšem nezastavilo a zápas odehrála. Utkání bylo těžké pro obě strany, jelikož se jednalo o fedcupové spoluhráčky. Bronzovou medaili si domů odvezla nakonec deblová dvojice Šafářová a Strýcová.

Ve smíšené čtyřhře v semifinále prohrála česká dvojice Radek Štěpánek a Lucie Hradecká s budoucími vítězi turnaje – Americkou dvojicí Matteková-Sandsová a Sock. K utkání o třetí místo nastoupili proti indickému páru Mirzaová a Bopanna. Motivace českého páru byla obrovská, zejména Radek Štěpánek ve svých 37 letech cítil, že se jeho kariéra blíží konci. Indický pár porazili poměrně hladce ve dvou setech 6:1, 7:5.¹⁵² Ačkoli původně Štěpánek neměl na olympiádě vůbec nastoupit, nakonec tedy získal s Lucií Hradeckou bronzovou medaili.

Obrázek 15 - Petra Kvitová na OH v Riu de Janeiru 2016¹⁵³

¹⁵² <http://www.ceskatelevize.cz/porady/11610387503-hry-skvelych-rekordu-a-nenaplnenych-obav/21647129602/>; vyhledáno 23.4.2018

¹⁵³ Fotografie: <https://www.olympic.org/photos/rio-2016/tennis>; Vyhledáno dne: 22.4.2018

4 Závěr

Cílem mé práce bylo zmapovat historii tenisu jako individuálního sportu, historii olympijských her a tenisu jako součásti olympijského programu. Práce pojednává o světové historii tenisu, české tenisové historii, o dějinách olympijských her a tenisu jako olympijského sportu. První část se zabývá historií tenisu ve světovém kontextu. Od počátků, jež sahají daleko do raného středověku až po současnost. Postupně rozebírá začátky tenisového sportu v zemích svého vzniku jako je Francie, Anglie, Spojené státy americké a Austrálie. Poté se nástinem dotkne historie tenisových pravidel a vývoje tenisových raket. Velké turnaje neboli grandslamy jsou jednou z důležitých částí této práce. Přehled těchto čtyř největších tenisových turnajů a jejich stručná historie je nezbytnou znalostí historie tenisu. S turnaji jsou úzce spojeni vítězové posledních let, jako Roger Federer, Rafael Nadal nebo v ženské kategorii Serena Williamsová, jimž se také věnuji. Historii tenisu v českých zemích jsem se věnovala od jejich počátků v 16. století až po její nynější podobu spolu s krátkým životopisem některých významných českých tenistů a tenistek. V druhé části mé práce jsem se zaměřila na historii olympijských her. Od počátků antických olympijských her v Řecku, po jejich ukončení s rokem 393 n.l. a obnově olympijských her zásluhou Pierra de Coubertina.

Exkurz do tenisových začátků, období rozvoje tohoto sportu jak ve světě, tak v Rakousku-Uhersku, v Československu a České republice mi přinesl mnoho zajímavých poznatků. Poznání historie je dle mého soudu empirickým základem poznání v jakékoli oblasti, tedy i v tenise.

Olympijské hry jsou svědkem mnoha neuvěřitelných příběhů smutných i radostných a historických momentů. Samy o sobě píší historii s každým jejich dalším ročníkem. Odříkání, dril, pot a slzy jsou jen zlomkem toho co musí sportovci podstoupit, aby se jednou dostali ke svému vysněnému cíli. Olympijské hry za dobu svého trvání nejednou prokázaly, že právě ony jsou tím největším cílem a zaslouženou odměnou všem olympijským sportovcům.

Seznam literatury

1. BROŽ 2014 — Radovan BROŽ: Kronika pardubického tenisu. Pardubice 2014
2. DOVALIL/KOLÁŘ/KONEČNÁ/ŠKODA 2014 — Josef DOVALIL/František KOLÁŘ/Blanka KONEČNÁ/Zdeněk ŠKODA: 120 let olympijského hnutí, Konference Českého olympijského výboru 23.října 2014. Praha 2014
3. CÍCHA 2012 — Jaroslav CÍCHA: Londýn 2012 obrazové zpravodajství den po dni. Praha 2012
4. CHVÁTAL/KREUZ 1993 — Stanislav CHVÁTAL/ František KREUZ. Praha 1993
5. JANKOVSKÝ 2002 — Jiří JANKOVSKÝ: Tenis. Praha 2002
6. KALOUS/KOLÁŘ 2015 — Jan KALOUS/František KOLÁŘ: Sport v komunistickém Československu 1945-1989. Praha 2015
7. KOLÁŘ/WAIC/KÖSSL 1999 — František KOLÁŘ/Marek WAIC/Jiří KÖSSL: Český olympismus. Praha 1999
8. KOROMHÁZOVÁ/LINHARTOVÁ 2008 — Vanda KOROMHÁZOVÁ/Denisa LINHARTOVÁ: Jak dokonale zvládnout tenis. Praha 2008
9. MEZINÁRODNÍ OLYMPIJSKÝ VÝBOR, 2016 — MEZINÁRODNÍ OLYMPIJSKÝ VÝBOR: Olympijská charta. Laussane 2016
10. KÖSSL/KROUTIL 1979 — Jiří KÖSSL/František KROUTIL: Historie olympijských her. Praha 1979
11. KOVÁŘ/KOLIŠ 2004 — Pavel KOVÁŘ/Jiří KOLIŠ: Olympijské hry 1896-2004 od Athén k Athénám – Česká sekce. Praha 2004
12. PACUT/KOSÍK 2009a — Miroslav PACUT/Miloš Kosík: Dějiny moderního sportu. Ostrava 2009
13. PACUT/KOSÍK 2009b — Miroslav PACUT/Miloš Kosík: Dějiny sportovních her. Ostrava 2009
14. SÁBL 1976 — Václav SÁBL: Stručná historie olympijských her. Praha 1976
15. SCHALLER/HENNAUX 2004 — Gérard SCHALLER/Jack HENNAUX: Olympijské hry 1896-2004 od Athén k Athénám. Praha 2004
16. SOMMER 2003 — Jiří SOMMER: Dějiny Sportu. Olomouc 2003
17. SCHÖN 1997 — Dieter SCHÖN: Nejlepší tenisté světa. Praha 1997

18. SCHŮTOVÁ/HAVRÁNKOVÁ/SAUROVÁ 2012 — Jitka SCHŮTOVÁ/Hana HAVRÁNKOVÁ/Vlasta SAUROVÁ: Olympionika v trojrozměrné Sbírcce tělesné výchovy a sportu NÁRODNÍHO MUZEA. Praha 2012
19. SVÍTIVÝ 1998 — Eduard SVÍTIVÝ: Jana Novotná. Praha 1998
20. ČT sport. Karel Koželuh–Fred Astair tenisových kurtů, fotbalový střelec i hokejový šampion (1.3.2018) [7.3.2015]
<<http://www.ceskatelevize.cz/sport/ostatni/303577-karel-kozeluh-fred-astair-tenisovych-kurtu-fotbalovy-strelec-i-hokejovy-sampion/>>
21. ČTK. *Pierre de Coubertin: Muž, který vzkřísil moderní olympiády* (19.3.2018) [30.12.2012] <<https://sport.aktualne.cz/ostatni-sporty/pierre-de-coubertin-muz-ktery-vzkrisil-moderni-olympiady/r~e4f7b37a526411e2b394002590604f2e/>>
22. DOVALIL Josef a kol. *Olympismus*. Praha: (2004) [13.3.2018].
<http://www.olympic.cz/docs/osmus/filosofie_pierre_de_coubertin.pdf>
23. DOVALIL Josef, *Olympismus*. Praha: (2004) [20.3.2018]
<http://www.olympic.cz/docs/osmus/olympijske_symboly_a_ceremonialy.pdf>
24. FINN, Robin. *Helen Wills Moody, dominant champion who won 8 Wimbledon titles, dies at 92* (10.4.2018) [3.1.1998]
<<https://www.nytimes.com/1998/01/03/sports/helen-wills-moody-dominant-champion-who-won-8-wimbledon-titles-dies-at-92.html?pagewanted=all>>
25. GIBIŠ, Vojtěch. *Pohnuté osudy: Učil tenis George Bushe. Karel Koželuh zahynul po záhadné autonehodě* (1.3.2018) [30.11.2015]
<https://www.lidovky.cz/stastny-zivot-vsestranneho-sportovce-karla-kozeluha-ukoncila-autonehoda-1t8-/lide.aspx?c=A151129_211038_lide_ELE>
26. GOLDSTEIN, Richard. *Lord Killanin, Olympic Leader, Dies at 84* (26.4.1999) [12.4.2018] <<https://www.nytimes.com/1999/04/26/sports/lord-killanin-olympic-leader-dies-at-84.html>>
27. HEAD. *What the evolution of the tennis racket means for your game* (4.4.2018) [24.5.2017] <https://au.eurosport.com/tennis/what-the-evolution-of-the-tennis-racket-means-for-your-game_sto6141683/story.shtml>

28. HENDERSON, John. *Jana Novotná Obituary* (10.3.2018) [21.11.2017]
<<https://www.theguardian.com/sport/2017/nov/21/jana-novotna-obituary>>
29. HOWARD, Chris. *Six Aussie greats of the 60's and 70's to remember* (9.3.2018)
[21.3.2017] <<https://www.dcourier.com/news/2017/mar/21/column-six-aussie-greats-60s-and-70s-remember/>>
30. KOVÁŘ, Pavel. *Hana Mandlíková* (8.3.2018) [21.2.2002]
<<http://www.reflex.cz/clanek/causy/74001/hana-mandlikova.html>>
31. KOVÁŘ, Pavel. *Karel Koželuh* (1.3.2018) [27.7.2006]
<<http://www.reflex.cz/clanek/causy/73780/karel-kozeluh.html>>
32. LACK, Rodney. *Australian Tennis History&Memorabilia* (2016) [26.1.2018]
<<https://www.tennis.com.au/hawksburntennisclub/files/2016/10/Australian-Tennis-History-Memorabilia-2016.compressed.pdf>>
33. MCNAMARA, Robert. *The founder of the modern olympics, Pierre de Coubertin*
(19.3.2018) [17.4.2017] <<https://www.thoughtco.com/modern-olympics-founder-pierre-de-coubertin-1773993>>
34. TIGNOR, Steve. *1967: Wilson T2000 racquet debuts* (18.2.2018) [15.1.2015]
<<http://www.tennis.com/your-game/2015/01/1967-steely-performance/53575/>>
35. <http://www.atpworldtour.com/en/rankings/rankings-faq>;
vyhledáno 1.4.2018
36. <http://www.atpworldtour.com/en/players/nicolas-massu/m655/bio>;
vyhledáno; 13.4.
37. <http://www.atpworldtour.com/en/players/roger-federer/f324/bio>;vyhledáno;
20.4.2018
38. <http://www.atpworldtour.com/en/players/marc-rosset/r214/rankings-history>;
vyhledáno 5.4.2018
39. <https://www.atpworldtour.com/en/players/tomas-berdych/ba47/bio>;
vyhledáno 12.3.2018
40. <http://www.atpworldtour.com/en/players/ivan-lendl/l018/titles-and-finals>;
vyhledáno 8.3.2018
41. <https://www.atpworldtour.com/en/players/radek-stepanek/s694/bio>;
vyhledáno 12.3.2018

42. <http://www.atpworldtour.com/en/players/novak-djokovic/d643/titles-and-finals>; vyhledáno 6.4.2018
43. <http://www.atpworldtour.com/en/players/rafael-nadal/n409/titles-and-finals>; vyhledáno 9.4.2018
44. <https://www.britannica.com/sports/tennis>; vyhledáno 25.1.2018
45. http://www.cltk.cz/home/?page_id=672; vyhledáno 14.2.2018
46. http://www.cltk.cz/home/?page_id=4030; vyhledáno 14.2.2018
47. <https://www.daviscup.com/en/statistics/champions.aspx>; vyhledáno 26.1.2018
48. <http://www.ceskatelevize.cz/porady/11610387503-hry-skvelych-rekordu-a-nenaplnenych-obav/21647129602/>; vyhledáno 23.4.2018
49. <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/archiv/1190189-mandlikova-kariera-vestinu-dvou-legend>; vyhledáno 8.3.2018
50. <https://www.daviscup.com/en/organisation/davis-cup-history.aspx>; vyhledáno 13.4.2018
51. <https://www.fedcup.com/en/organisation/fed-cup-history.aspx>; vyhledáno 13.2.2018
52. <https://www.era.lib.ed.ac.uk/bitstream/handle/1842/8212/Seibold2010.pdf?sequence=2>; vyhledáno 7.1.2018
53. <http://www.espn.com/tennis/history>; vyhledáno 20.3.2018
54. http://www.espn.com/tennis/history/_/type/women; vyhledáno 13.4.2018
55. <http://www.itftennis.com/about/organisation/role.aspx>; vyhledáno 1.4.2018
56. <http://www.itftennis.com/about/grand-slam%C2%AE/overview.aspx>; vyhledáno 20.3.2018
57. <http://library.la84.org/OlympicInformationCenter/OlympicReview/1981/ore169/ORE169p.pdf>; vyhledáno 3.4.2018
58. <http://www.martinanavratilova.com/martina-s-story>; vyhledáno 5.3.2018
59. <https://www.olympic.cz/text/24--mov> vyhledáno 19.4.2018
60. <http://www.olympic.cz/text/14--predseda-a-mistopredsedove>; vyhledáno 19.4.2018

61. <http://www.olympic.cz/text/93--vsechny-sporty-oh>; vyhledáno 25.4.2018
62. <http://www.olympic.cz/text/9--zakladni-informace>; vyhledáno 19.4.2018
63. <http://www.olympic.cz/text/10--historie>; vyhledáno 19.4.2018
64. <http://www.olympic.cz/olympiada/49--atlanta-1996>;
vyhledáno 22.4.2018
65. <https://www.olympic.cz/olympiada/10--ateny-1896>; vyhledáno 16.4.2018
66. <https://www.olympic.org/rafael-nadal>; vyhledáno 20.2018
67. <https://www.olympic.org/roger-federer>; vyhledáno 20.4.2018
68. <https://www.olympic.org/venus-williams>; vyhledáno 5.4.2018
69. <https://www.olympic.org/news/a-brief-history-of-tennis>;
vyhledáno 13.4.2018
70. <https://www.olympic.org/athens-1896/tennis/doubles-men>;
vyhledáno 16.4.2018
71. <https://www.olympic.org/news/president-bach-pays-tribute-to-pierre-de-coubertin-on-the-anniversary-of-his-death>; vyhledáno 19.3.2018
72. <https://www.pyeongchang2018.com/en/blog/From-Ancient-to-Modern-The-History-of-the-Olympic-Games>; vyhledáno 29.3.2018
73. <https://www.si.com/tennis/photos/2013/06/25/evolution-tennis-racket>;
vyhledáno 6.3.2018
74. <http://www.sinslavycslh.cz/jaroslav-drobny.html>; vyhledáno 4.3.2018
75. <http://www.sukova.org/en/node/10>; vyhledáno 18.2.2018
76. https://www.ranker.com/list/famous-tennis-players-from-australia/reference?var=8&utm_expid=16418821-388.8yjUEguUSkGHvlaagyulMg.2&utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.cz%2F; vyhledáno 7.3.2018
77. <http://www.rio.itftennis.com/olympics/history/%2Folympics%2Fhistory%2Foverview>; vyhledáno 13.4.2018
78. <https://rushcuttersbaytennis.com.au/the-history-of-australian-tennis/>;
vyhledáno 28.1.2018
79. <https://www.tennis.com.au/player-profiles/margaret-smith-court>;
vyhledáno 6.4.2018

80. <https://www.tennisfame.com/hall-of-famers/inductees/mary-outerbridge/>;
vyhledáno 25.1.2018
81. <http://tennishistory.com.au>; vyhledáno 25.1.2018
82. <http://www.tennistheme.com/frenchopentennishistory.html>;
vyhledáno 8.4.2018
83. <http://tenis95.webnode.cz/nejvetsi-hraci/>; vyhledáno 1.3.2018
84. https://www.usopen.org/en_US/event_guide/history/wschamps.html;
vyhledáno 25.1.2018
85. https://www.wimbledon.com/en_GB/atoz/history.html;
vyhledáno 10.4.2018
86. <http://www.wtatennis.com/about-wta>; vyhledáno 6.4.2018
87. <http://www.wtatennis.com/players/player/50020/title/chris-evert#bio>;
vyhledáno 9.4.2018
88. <http://www.wtatennis.com/players/player/140029/title/jana-novotna#bio>;
vyhledáno 10.3.2018
89. <http://www.wtatennis.com/players/player/140007/title/martina-navratilova#bio>; vyhledáno 5.3.2018

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Návrh rakety pro lawn-tennis a podobné sporty - J. R. Lacoste.....	20
Obrázek 2 - Jimmy Connors se svou raketou Wilson T2000.....	21
Obrázek 3 - Český daviscupový tým slaví vítězství roku 2013	28
Obrázek 4 - Český fedcupový tým oslavující vítězství roku 2016	30
Obrázek 5 - Karel Koželuh	35
Obrázek 6 - Jaroslav Drobný	36
Obrázek 7 - Martina Navrátilová na Wimbledonu.....	39
Obrázek 8 - olympijská vlajka.....	43
Obrázek 9 - Pierre de Coubertin	46
Obrázek 10 - Plakát k první novodobé olympiádě v Athénách 1896.....	50
Obrázek 11 - Olympijský míček	51
Obrázek 12 - První olympijská vítězka Charlotte Cooper.....	52
Obrázek 13 - Miloslav Mečíř na olympiádě v Soulu.....	58
Obrázek 14 - Radek Štěpánek a Lucie Hradecká na OH 2016.....	59
Obrázek 15 - Petra Kvitová na OH v Riu de Janeiru 2016	60